

VESPASIÁN VLÁDCOVÉ ŘÍMA

Budoucí císař zachraňuje svého
bratra před divokými druidy

ROBERT FABBRI

Vespasián

Vládcové Říma

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

Robert Fabbri

Vespasián: Vládcové Říma – e-kniha

Copyright © BB/art s. r. o., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VESPASIÁN

VLÁDCOVÉ ŘÍMA

VESPASIÁN VLÁDCOVÉ ŘÍMA

ROBERT FABBRI

Přeložil Jaroslav Žerávek

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2019

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2014 Robert Fabbri

All rights reserved.

Z anglického originálu *Vespasian V. Masters of Rome*

(First published by Corvus; Great Britain, 2014)

přeložil © 2019 Jaroslav Žerávek

Redakce textu: Jiří Pácek

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7595-216-5 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-759-5241-7 (ePub)

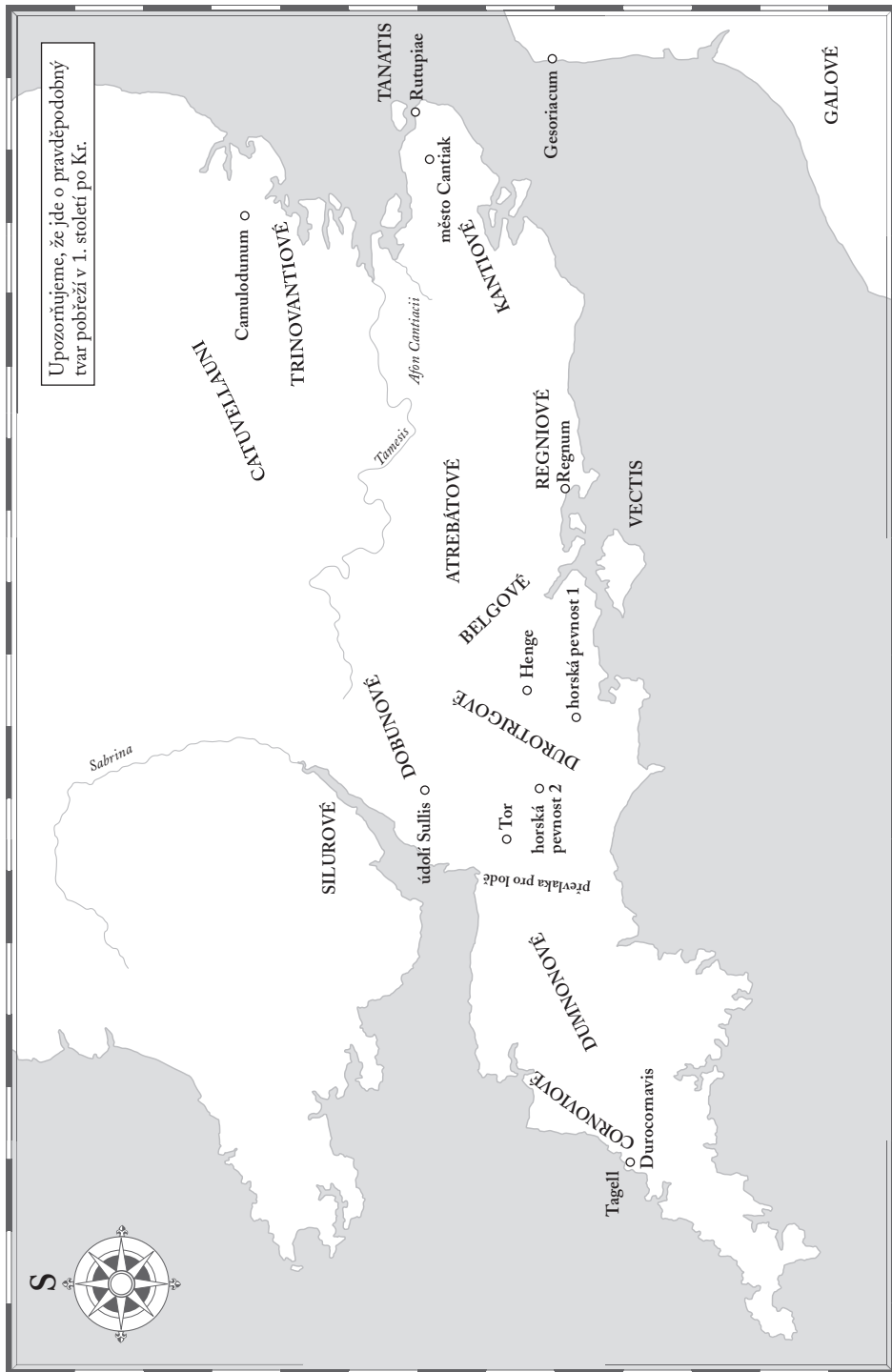
ISBN 978-80-759-5242-4 (Mobi)

ISBN 978-80-759-5243-1 (PDF)

Mým životním přátelům:
Jonu Watson-Millerovi, Matthewu Pinheyovi, Rupertu Whiteovi
a Crisi Grundymu. Děkuji vám, kamarádi.

A na památku Stevea Le Butta, 1961–2013,
který odešel na věčnost dříve než my.

Upozorňujeme, že jde o pravděpodobný
tvar pobřeží v 1. století po Kr.

PROLOG

BRITÁNIE
BŘEZEN ROKU 45 PO KR.

MLHA ZHOUSTLA a turma tvořená dvaatřiceti jezdci legií musela zpomalit koně do chůze. Odfrkování zvířat a cinkot postrojů zněly zdušeně, pohlceny hustou nicotou obklopující malý oddíl.

Titus Flavius Sabinus si přitáhl vlhký plášť těsněji kolem ramen a v duchu proklínal ohavné severské podnebí i svého přímého nadřízeného generála Aula Plautia, velitele římských invazních oddílů v Británii, že ho v takovém počasí povolal na poradu.

Sabina generálova výzva zaskočila. Když posel, tribun z Plautiova velení, dorazil s domorodým průvodcem předchozího večera do zimního tábora Čtrnácté legie Geminy na středním toku řeky Tamesis, Sabinus předpokládal, že přiváží Plautiovy konečné rozkazy pro nadcházející sezonu tažení. Přišlo mu zvláštní, že mu Plautius rozkazuje, aby cestoval téměř osmdesát mil na jih za ním do zimoviště Druhé legie Augusty, které velel Sabinův bratr Vespasián. Vždyť uplynul sotva měsíc, co se legáti všech čtyř legií v nové provincii setkali s generálem na jeho velitelství v Camulodunu.

Nepřekvapilo ho, že tribun, mladý muž kolem dvacítky, jehož Sabinus vídal v Plautiově štábu celé dva roky od začátku invaze, nedokáže osvětlit důvod této nečekané zvláštní porady. Sabinus si vybavoval, že během čtyř let služby ve stejné hodnosti v Panonii a Africe se jen velmi zřídka dozvěděl detailnější informace od svých velících důstojníků. Vojenský tribun s úzkým pruhem jezdeckého stavu byla nejnižší z důstojnických hodností, jeho úkolem bylo učit se a poslouchat bez otázek. Ale svitek, který mladík přivezl, nesl Plautiovu osobní pečeť, takže Sabinovi nezbylo nic jiného

než se s nadávkami podvolit. Plautius nebyl člověk, který toleroval neposlušnost nebo nedochvilnost.

Jen nerad přenechal velení Čtrnácté legie Geminy vyššímu tribunovi Gaiovi Petroniu Arbitrovi, který teprve nedávno dorazil, a vydal se to ráno směrem k jihu s doprovodem, tribunem a jeho průvodcem do jasného svítání, které bylo příslibem mrazivého, ale slunečného dne. Jenže když začali v časném odpoledni stoupat na pláň, po níž teď ujížděli, začala padat mlha.

Sabinus pohlédl na domorodého průvodce, zardělého muže středního věku, který jel po jeho pravici na podsaditém poníkově. Zdálo se, že ho počasí nijak nevzrušuje. „Pořád dokážeš najít cestu i v tomhle?“

Průvodce přikývl. Dlouhý knír se mu pod bradou zahoupal. „Tohle je území Dobunů, mého kmene. Lovil jsem tady od doby, co jsem poprvé vsedl na koně. Pláň je skoro rovná a jednotvárná. Když pojedeme pořád na jihozápad, dorazíme na území Durotrigů, za římskou linií. A zítra to budeme mít půl dne jízdy do tábora legie na pobřeží.“

Sabinus pomínil mlčením fakt, že ho muž neoslovil „pane“ a vlastně neprojevoval žádnou úctu jeho hodnosti. Obrátil se k mladému tribunovi jedoucímu vlevo od něj. „Věříš jeho schopnostem, Aliene?“

Alienův mladický obličej se stáhl do uctivého zamračení. „Naprosto, pane. Dovedl mě do tvého tábora, aniž jedinkrát změnil směr. Nevím, jak to dokáže.“

Sabinus se několik okamžiků na mladíka díval a usoudil, že jeho názor je bezcenný. „Utáboříme se tady na noc.“

Průvodce se k Sabinovi polekaně obrátil. „Nesmíme spát tady venku na pláni.“

„Proč ne? Jedna vlhká díra jako druhá.“

„Tady ne. Po pláni v noci bloudí duchové ztracených mrtvých a hledají si tělo, které je přivede zpátky do tohoto světa.“

„Kecy!“ Sabinovu odvahu mírně kalilo to, že při odjezdu toho rána řádně neobětoval svému strážnému bohu Mithrovi, protože v táboře Čtrnácté Geminy nenašel vhodného býka. Nahradil ho sice beranem, jenže branami tábora přesto projížděl s nepříliš dobrým pocitem.

Průvodce dál naléhal. „Za hodinu za dvě už budeme mít pláň za sebou

a překročíme řeku. Mrtví nás za ni následovat nebudou – nedokážou překročit vodu.“

„A kromě toho, generál Plautius trval na tom, že u něj musíme být zítra brzy po poledni,“ připomněl mu Alienus. „Musíme pokračovat co nejdéle, pane.“

„Tobě se slova o ztracených mrtvých moc nezamlouvají, že ne, tribune?“

Alienus svěsil hlavu. „Moc ne, pane.“

„Třeba by tě setkání s nimi posílilo.“

Alienus mlčel.

Sabinus se ohlédl přes rameno. Opět už byl vidět konec jejich krátkého oddílu, protože mlha, jak se zdálo, trochu zřídla. „Tak dobrá, budeme pokračovat, ale ne kvůli nějakému strachu z mrtvých, ale proto, abychom nedorazili ke generálovi pozdě.“ Pravda byla, že pověřivá část Sabinovy mysli se obávala nadpřirozena stejně silně, jako ta praktická měla hrůzu z Plautia, kdyby ho nechal čekat příliš dlouho. Proto se mu ulevilo, že může odvolat svůj rozkaz a zachovat si přitom tvář. Nebylo by dobré, kdyby si lidé mysleli, že přikládá váhu té spoustě historek o přízracích, které údajně obývaly tenhle podivný ostrov. Jenže už samotné označení ztracení mrtví se mu nezamlouvalo, a ještě méně představa, že bude muset strávit noc v jejich říši. Za dobu svého pobytu na tomto severním ostrově slyšel řadu podobných příběhů, aby uvěřil, že alespoň v některých z nich se skrývá zrnko pravdy.

Od pádu Camuloduna a kapitulace kmenů na jihovýchodě Británie před osmnácti měsíci vedl Sabinus Čtrnáctou Geminu a její pomocné kohorty stále dál na severovýchod. Plautius mu rozkázal, aby zajistil centrální nížiny ostrova, zatímco Devátá Hispana zamířila na východní pobřeží a Vespasiánova Druhá Augusta bojovala na západě mezi Tamesis a mořem. Dvacátá legie zůstala jako rezerva, operovala na již dobytém území a byla připravena poskytnout podporu té legii, jež by se ocitla v úzkých.

Postupovali jen pomalu, protože kmeny se poučily z chyb Carataka a jeho bratra Togodumna, kteří se brzy po začátku invaze pokusili podniknout na legie frontální útok a rozdrtit je svou početní převahou. Tahle taktika měla pro Brity katastrofální následky. Za dva dny, kdy se snažili zastavit římský postup u řeky Afon Cantiacii, přišli o více než

čtyřicet tisíc bojovníků, včetně Togodumna. Odhodlání Britů se v jiho-východním koutě ostrova se rozdroilo a většina brzy poté kapitulovala. Avšak Caratacus se nevzdal. S více než dvaceti tisíci válečníky uprchl na západ a jeho vojsko se stalo útočištěm všech těch, kteří odmítali přijmout římskou nadvládu.

Zvedl se lehký větřík. Jeho boční poryvy od východu k západu rozvířily mlhu a vyčistily její závoj po Sabinově pravici. Sabinus se vytáhl v sedle s pocitem úlevy, že trochu víc vidí, i když jen několik desítek kroků v jednom směru. Začal si mumlat modlitbu k Mithrovi, aby vrhl světlo do stínů tohoto mlžného ostrova a pomohl mu... náhle něco zahlédl koutkem oka, obrátil se, ale už to bylo pryč. Vítr nahnal mlhu zpět a Sabinovi v mysli zahlodaly pochyby, zda skutečně viděl pohyb, nebo šlo pouze o jeho představivost vybuzenou hrůzostrašnými historkami, které se jen těžko daly vypudit z hlavy. Před takovými příběhy nebylo zkrátka úniku.

Během dvou měsíců, kdy byl Plautius z politických důvodů donucen přerušit tažení severně od Tamesis a kdy se čekalo na příjezd císaře Claudia, aby si mohl připsat slávu za pád Camuloduna, zkoumala Čtrnáctá Gemina oblast na západ podél řeky. A právě tehdy poprvé Sabinus zaslechl od svých důstojníků hlášení o zvláštních přízracích a nadpřirozených úkazech. Jednoho legionáře našli skoro mrtvého, staženého z kůže, ale přitom v uniformě. Než umřel, mluvil o démonech, kteří mu z údů sáli maso. Dalšího objevili mrtvého, bez kapky krve v těle, ale přitom bez jediného zranění nebo stopy po té životodárné tekutině někde na okolní zemi. Pravidelně byla hlášena pozorování přízračných postav v dlouhých, zářících hábitech, které nadpřirozeně světélkovaly, a to zvlášť v blízkosti pahorků ukrývajících hroby dávno mrtvých a řady staveb z kamene a dřeva, které byly podle všeho, spolu s posvátnými háji, centrem barbarského náboženství Britů.

Sabinus to zpočátku připisoval přehnané představivosti pověřčivých vojáků, ale po Claudiově odjezdu vedl svoji legii v posledním měsíci sezony tažení dál do vnitrozemí a cítil něco, co si nikdy předtím nikde jinde neuvědomoval. Mohl to popsat jen jako přítomnost něčeho prastarého. Tohle – a odtělesněné vytí a výkřiky, které je trápily za nocí – ho utvrdilo v názoru, že zde vládne moc, kterou nechápe. Moc, která je spjata se zemí,

v níž byl on vetřelcem, bez ohledu na to, jak silně ho chránilo světlo jeho pána Mithry.

V příštím roce pokračovali v pomalém postupu do vnitrozemí, jednu po druhé obkličovali horské pevnosti a odráželi nájezdy na své zásobovací linie a přepady svých oddílů Caratakovými válečníky. Čím dál postupovali, tím víc vzrůstal jeho pocit neklidu, a proto na konci sezony téměř s úlevou stáhl svoji legii zpátky na jih do zimoviště u Tamesis. Minulý měsíc nadhodil tohle téma před Vespasiánem, když se legáti setkali s Plautiem v Camulodunu, aby probrali tažení v další sezoně, jenže jeho bratr se tvářil, že Sabinovy obavy jsou pouhé vojenské povídačky. Ale přitom měl v očích výraz, z něhož Sabinus vytušil, že také on cítí podobný neklid.

Sabinus se snažil pustit tyhle starosti z hlavy, zatímco oddíl pokračoval pomalu po pláni poseté drny ostré trávy. Vítr zesílil, opíral se do mlhy, trhal ji do tenkých úponků, takže viditelnost se občas zlepšila natolik, že viděli kus před sebe. Ale vzápětí už jim další poryv výhled znovu skryl.

Abyste vytáhl myšlenky z pověrečných hlubin, kam ho uvrhlo tohle přízračné prostředí, pohlédl Sabinus úkosem na Aliena a prohlížel si ho. Všiml si zardělých tváří a baculatějšího nosu, a ačkoli obličej měl poměrně štíhlý, Sabina napadlo, že v jeho rodině musí být keltská krev. To by vysvětlovalo jeho přízvisko, Alienus – cizinec. Jenže ve které rodině ze severní, nebo i střední Itálie nejsou keltské kořeny? Jeho vlastní téměř kulatý obličej a baňatý nos se daly jen stěží popsat jako klasicky latinské. „Tvoje rodina pochází ze severu Itálie, Aliene?“

„Cože?“ Mladý tribun zamrkal, jako by se vytrhl z hlubokého zamyšlení. „Promiň, pane, cos říkal?“

Sabinus opakoval otázku.

„Ne, pane. Jsem z jižního pobřeží Británie. Jsem vnuk Veriky, krále spojených kmenů Atrebátů a Regniů. Moje britské jméno je také Verica, po dědovi.“

Sabina tím zaskočil. „Tvoje latina je skvělá.“

„Děkuji, pane. Před pěti lety, když ho Caratacus připravil o království, uprchl můj dědeček do Říma a vzal mě s sebou. Podobně jako všichni britští princové na jihu jsem už byl kvalitně vzdělaný v latině a brzy jsem už plynne mluvil.“

„A Claudius ti udělil občanství?“

„Ano, a jezdecký stav. Přijal jsem jméno Tiberius Claudius a přidal jsem k němu přízvisko Alienus, protože se mi to líbilo, a tak jsem se stal Římanem, jak chtěl dědeček. Generál Plautius mě na jeho žádost přijal do svého štábu, abych mohl začít postupovat přes různé úřady a snad se jednoho dne stal i senátorem. Byl bych prvním Britem, kterému by se to podařilo.“

Sabinus souhlasně přikývl nad touhle veskrze římskou ambicí. „Mrzelo mě, že Verica umřel. Je to asi měsíc, že?“

„Byl už starý a čekal na smrt. Ničeho nelitoval. Získal zpátky své království, stal se formálním klientským králem Říma a zajistil si silného dědice ve svém synovci, Cogidubnovi.“

„Proč ne ve vnukovi?“

Alienus se usmál. „Říkal, že jsem moc mladý, že by mě lidé nepřijali, a já to chápu. Jak by mohl lidu vládnout devatenáctiletý mladík, kterého nikdo pět let neviděl? Navíc na Cogidubna se dívají jako na muže, který se vzepřel Římu, než se mu podvolil. Já, na druhou stranu, jsem zase muž, který dobrovolně vstoupil do římských legií.“

„Takže půjdeš do Říma, až...“ Nový poryv odhalil pohřební pahorek jen asi deset kroků nalevo. Sabinovi se slova zadrhla v hrdle. To už vítr přihnál mlhu zpět, zahalil mohyly, ale zanechal v Sabinově mysli vypálený její obraz.

Z oddílu vzadu se ozvalo zdušené mumlání a bručení – očividně nebyl jediný, kdo spatřil to neblahé místo. Když se ohlédl, viděl, že řada vojáků svírá v pěstech palce na pravé ruce a plive na zem, aby od sebe zahнала zlo. Dekurio Atilius vyštěkl rozkaz a rychle sjednal mezi muži pořádek, ale jejich křehká morálka už byla narušená a vojáci se nervózně rozhlíželi nalevo a napravo v řídnoucí vířící mlze v obavě, co dalšího se v ní objeví. Z Římanů pouze Alienus vypadal nevzrušený z putování tak blízko pahorku, což přišlo Sabinovi zvláštní vzhledem k jeho přirozené nechuti zůstat příliš dlouho v blízkosti ztracených mrtvých.

Při dalším zavíření mlhy vpředu pustil Sabinus tu myšlenku z hlavy. Srdce se mu na chvíli zastavilo. V cestě měli obří nohu, mohutnou a širokou, jako by k nim ta obluda široce nakročila – a přitom se země nezachvěla

ani ten krok nedoprovázelo zadunění. Pak se z mlhy zhmotnila druhá noha, stejně tiše. Šokovaní jezdci zatáhli otěže svých koní, takže se zvířata vzepjala a zařičela do ticha. Sabinus polekaně vzhlédl. Uviděl dolní část trupu, ale všechno nad pasem se dál ztrácelo v mlze. Pak se objevily další nohy na obou stranách. Musely proti nim stát v řadě aspoň tři ty obludy.

Sabinus tasil meč a ohlédl se přes rameno. „Atilie, vytvoř dvě řady. Držte se pohromadě!“ zařval ve vzrůstající panice na svůj doprovod. Obrátil se znovu k hrozbě a zalapal po dechu. Vítr zesílil. Kolem se objevily další nohy a všechny byly spojeny jedním dlouhým podbříškem, který nebyl z masa a kostí, ale z kamene – obří otesané kamenné desky. Sabinovi došlo, že se dívá na kamenný kruh, největší, jaký kdy viděl.

Zklidnil koně. Obrátil se ke svému průvodci a zjistil, že zmizel. „Do prdele! Aliene?“ Po mladém tribunovi nebylo nikde památky. Za ním se dekurionovi podařilo znovu jezdce trochu srovnat. A pak zahlédl Sabinus nalevo dva koně, kteří tryskem ujížděli pryč mlhou. Vzápětí se z ní vynořily přízračné postavy a postupovaly směrem k Římanům, střídavě se objevovaly a mizely. Ucítit, jak ho zamrazilo v žaludku. Ten pohyb, který předtím zahlédl, nebyl jen výplodem jeho fantazie. Podíval se na druhou stranu. Řada dalších příznaků, nejasných ve vířící mlze, jako by klouzala po zahalené zemi jejich směrem.

Byli obklíčení.

Když na turmu z obou stran začaly dopadat první střely z praků, pocítil Sabinus nelogickou úlevu. Nešlo o ztracené mrtvé. Měli proti sobě muže, živé muže, proti nimž mohli bojovat a zabít je.

Zazněl jekot. Ale patřil zvířatům, ne lidem. Prakovníci mířili nízkou, koním na nohy. Nepřišli rozsévát smrt, pochopil Sabinus, ale pro zajatce.

„Atilie!“ zařval a ukázal mečem k severu, směrem, odkud přijeli. „Máme jedinou šanci, musíme jimi společně projet.“

Atilius zavolal na muže, aby se obrátili. Turma se snažila v záplavě střel dopadajících z obou stran vytvořit řadu. Pět koní už leželo, svíjeli se v bolestech s rozdrčenými kostmi, jejich jezdci se mezitím s křikem snažili vylézt na hřbet za své druhy. Další dva koně se zřítili k zemi, jednoho jezdce shodili, ale druhého rozdrtili. Ležel bez hnutí, s hlavou v nepřírozeném úhlu. Sražený jezdec vrávoravě vstal a vzápětí zamáchal pažemi a s ostrým

zavytím klesl znovu k zemi. V místě, kde měl předtím nos, zel krvavý otvor.

Sabinus pobídl svého koně vpřed. „Za mnou!“ Zariskoval na nerovném terénu a pobídl koně do cvalu. Přeživší jezdci ho následovali, tasili své spathy, připraveni prokřesit si cestu mezi svými mučiteli, kteří byli teď už vzdáleni jen necelých padesát kroků.

Na řady Římanů se sneslo další krupobití střel z praků. Šest koní padlo po hlavě k zemi, tlamami se zaryli do země, jak pod nimi náhle podklesly roztržité přední nohy. Jezdci křičeli na své druhy, aby je neopouštěli. Ale jejich prosby byly marné.

Kolem Sabinova kolene hvízdl střela. Prakovníci nepřestávali mířit nízko. Pobídl patami koně a praštil ho plochou stranou meče tvrdě po zadku. Zvíře vyrazilo tryskem. Prakovníci se obrátili na útěk. Sabinovi poskočilo srdce nadějí. Jenže ve chvíli, kdy pomyslel na to, že útočníky doženou a srazí k zemi, vztyčila se ze země nová hrozba. Ve dvou řadách se zvedli na jedno koleno kopiníci, až do té chvíle skrytí. Každý držel dlouhé kopí určené k lovu medvědů, s dolním koncem zapřeným do země a železnými hroty listového tvaru namířenými na hrudě koní.

Turma neměla čas na reakci a najela do ježatého plotu z broušeného železa. Hroty projely do napjatých koňských svalů, prorazily kosti a vnikly do dutiny obsahující životní orgány. Krev, natlakovaná velkými srdci pracujícími na doraz, vyrazila z příšerných děr v hrudích zvířat, která do sebe setrvačností tlačila hroty kopí, až se s trhnutím zarazila o železné kříže v jejich základně.

Sabina náraz vyhodil na koňský krk, jeho přilba s červeným chocholem přelétla přes nepřátelskou linii. O okamžik později byl vymrštěn dozadu, když se zraněný kůň vzepjal, bolestí zařičel, vytrhl zaražené kopí z rukou krví zalitého majitele a rozdrtil lebku sousedního muže, když se zvíře začalo v mukách svíjet.

Sabinus prudce dopadl na záda. Vyrazil si dech, ale zachoval si dostatek duchapřítomnosti, že se odkulil stranou, když umírající kůň žuchl na zadek a pak se zvrátil dozadu. Zvíře zatlouklo slabě nohama ve vzduchu, jako by se snažilo naposledy cválat.

Sabinus zalapal po dechu. Zvedl se na kolena a cítil, jak mu třesí hlava.

Před očima měl jasné šmouhy. Když se propadal do bezvědomí, došla mu trpká ironie toho, že ho do léčky vedl špion, který se vydával za Římana jménem „Alienus“, cizinec.

Sabina probral k vědomí křik. Někdo křičel strachem, ne bolestí. Otevřel oči, ale viděl jen tlustá stébla drsné trávy. Ležel na břiše, ruce spoutané za zády. V hlavě mu tepalo. Křik ustal a on slyšel tichý zpěv.

Když se pokusil převrátit, ucítil, jak se mu zvedl žaludek a pak se sevřel v křeči. Na trávu vytryskl proud řídkých zvratků. Jejich kyselá pachut' mu zůstala na jazyku a při jejich zápachu, když mu kapaly z nosu, se mu žaludek znovu zvedl a on opět zvracel.

Rychle a přerývaně dýchal. Podařilo se mu překulit se na záda a vyplivl přitom zbytek té odporné tekutiny. Mlha se rozplynula a slunce zapadalo. Nadzvedl hlavu. Byl uvnitř kruhu. Kolem se pohybovaly nejasné postavy. Jedna z nich zvedla paži, počkala, a pak ji prudce spustila dolů. Křik náhle ustal a vystřídal ho táhlé zachroptění a pak ticho.

Cítil, jak teplota náhle poklesla. Už dokázal zaostřit zrak a rozpoznal postavy. Byly špinavé. Vlasy, rozčuchané a v chuchvalcích, jim visely do půlky zad. Vousy, zkroucené do pramenů, byly stejně dlouhé. Každý muž měl přepásaný jednoduchý oděv s dlouhým rukávem, sahající po kotníky. Hábity byly kdysi bílé, ale teď vypadaly, jako by na nich už léta bujela plíseň.

Sabinus se zachvěl a se zasténáním znovu položil hlavu do trávy. Pokud existovala nějaká věc, které se bál víc než duchů téhle krajiny, byli to jejich sluhové: druidi.

„Tak už ses probral, legáte,“ uslyšel nápadně veselý hlas.

Sabinus se obrátil a spatřil, že k němu kráčí Alienus. „Ty zasranej malej zrádce.“

„To sotva. Aby byl člověk zrádce, musel by zradit vlastní lidi. Z toho mě nemůžeš obvinít. Jsem princ Atrebátů.“ Alienus si dřepł vedle něho. „Ne všichni z nás ohnuli hřbet před Římem jako můj zbabělý dědeček nebo můj zpupný bratranec, který mi ukradl můj právoplatný nárok a nyní vládne místo mě. Uvrhli můj lid do hanby. Caradoc, kterému vy říkáte Caratacus, možná byl nepřitelem mého lidu, ale aspoň vzdoruje vetřel-

cům. Je z naší krve, dodržuje naše způsoby a ctí naše bohy a kvůli tomu zasluhuje naši podporu, aby vás mohl zatlačit zpátky do moře.“

„Abyste mohli pokračovat ve svých pletichách tady, na konci světa?“

„Možná je to konec *vašeho* světa, ale pro nás je tenhle ostrov celý svět. Než jste přišli, mohli jsme si svobodně nakládat se svými životy v duchu našich zákonů a zvyků. Můžeš nám mít za zlé, že chceme, aby to tak zůstalo?“

„Jenže to je neuskutečnitelné.“ Sabinus se znovu zachvěl, prsty na nohou mu mrzly. „Řím přišel, aby zůstal, a ty způsobíš jen smrt spousty svých lidí.“

„Když teď máme tebe, tak ne.“

„Jak to myslíš?“

„Dnes je jarní rovnodennost. Těch pár z tvého doprovodu, kteří přežili, zkropilo na počest tohoto dne svou krví oltáře našich bohů – ale ty ne. Pro tebe jsme přišli. Věděli jsme, že abychom tě dostali, musí k tomu dojít dřív, než odjedeš na tažení. Potom už bys neuvěřil, že tě Plautius povolal.“

Sabinovi začínaly drkotat zuby, když mu nohy začaly tuhnout mrazem. „Jak jsi zfalšoval pečeť?“

„Když máš přístup k dokumentům s neporušenou pečetí, není to těžké. Máš tři měsíce, abys na to přišel.“

„Ale proč? Proč mě hned teď nezabiješ?“

„Na to jsi příliš cenný. Byla by to ztráta. Druidi rozhodli, že nejmocnější oběť, kterou mohou jménem Carataka nabídnout bohům – aby ho posílili v jeho boji – je římský legát.“ Alienus zvedl obočí, ukázal na Sabina a pousmál se. „To budeš ty.“ Ukázal hlavou k druidům, kteří stáli ve zlatých paprscích zapadajícího slunce, jež proudily dvěma oblouky v kruhu a přesně ozařovaly oltářní kámen. „A Myrddin, hlava našeho řádu, který se v těchto věcech vyzná, rozhodl, že nejprůhodnějším dnem a místem pro tuto oběť bude den letního slunovratu v háji posvátných pramenů.“

Sabinus pohlédl k druidům, kteří pokračovali ve zpěvu, a uvědomil si, že sluneční paprsky vůbec nehřejí. Místo toho ze skupiny vycházela jakási studená síla, plná zášti, která jím pronikala jako řada mrazivých dechů. Ale na Aliena to přitom nezabíralo. Sabinova mysl se začínala zpomalovat a přestával být schopen otázek. Oči jako by mu pokrývala jinovatka. S po-

sledním vypětím vyplivl špehovi do obličeje chuchvalec slin potřísněný zvratky. „Do té doby budu pryč. Můj bratr si pro mě přijde.“

Alienus si otřel hřbetem ruky tvář a pochmurně se usmál. „Nedělej si starosti, Myrddin chce, abych zařídil, že se tvůj bratr skutečně objeví a přivede s sebou svoji prokletou legii. Myslím, že budeš souhlasit, že dva legáti budou mocnější obětí než jeden. A bratrské pouto by bylo tou vůbec největší obětí, abychom získali přízeň bohů pro vojsko, které nyní shromažďuje Caratacus. A Myrddin vždy dostane to, co chce.“

Sabinovi se zamlžil zrak, když mu ten ledový pocit sevřel srdce. Cítil, jak ho jakási zlá síla zbavuje vědomí, a ječel, dokud neohluchl. Jenže přes zmrzlé rty mu nevyšla ani hláška.

ČÁST I

BRITÁNIE
JARO ROKU 45 PO KR.

KAPITOLA I

VESPASIÁN SI PEVNÝM UZLEM SVÁZAL KOŽENÉ TKANIČKY podbradníku, které mu stahovaly členěné chrániče tváře. Zavrtěl hlavou. Přílba držela pevně. Spokojený kývl na otroka, který na něj čekal. Muž – těsně po dvacítce – přistoupil blíž, přehodil mu přes ramena temně rudý těžký vlněný plášť a připevnil ho bronzovou sponou ve tvaru jednorožce, symbolu Druhé legie Augusty. Ve stanu bylo navzdory dvěma přenosným košům s uhlím po ránu chladno a Vespasián byl vděčný za hřejivé oblečení. Sevřel jílec meče, zatáhl za něj, zkontroloval, že je zbraň v pochvě volná, a pak pohlédl na otroka, který po dokončení úkolu poodstoupil. „Můžeš jít, Horme.“

Hormus se krátce uklonil, obrátil se a zmizel za závěsy, které oddělovaly spací místnost v zadní části *praetoria* – stanu, který byl velitelstvím legie a příbytkem legáta v srdci tábora Druhé Augusty.

Vespasián si vzal z nízkého stolku pohár s ohřátým vínem a přešel k psacímu stolu pokrytému srovnanými hromádkami voskovaných dřevěných tabulek a svazků svitků. Posadil se a otevřel depeši, která mu připravila bezesnou noc. Zatímco usrkával svůj ranní nápoj, několikrát si ji znovu pročetl s obličejem staženým napětím a pak tabulku prudce odložil. „Horme!“

„Ano, pane?“ odpověděl otrok a rychle vyšel zpoza závěsů.

„Udělej zápis a pak s ním hned vyšli posla.“

Hormus se posadil k menšímu stolku pro písaře, uchopil stylus, připravil ho nad čistý kus vosku a kývnutím dal svému majiteli najevo, že je připraven.

„Gaiovi Petroniu Arbiterovi, vrchnímu tribunovi Čtrnácté legie Gemini, od Tita Flavia Vespasiána, legáta Druhé legie Augusty, pozdravy.

Můj bratr Titus Flavius Sabinus nedorazil v době kolem jarní rovnodennosti do tábora Druhé Augusty a žádná porada mezi generálem Plautiem, mnou a mým bratrem se v tu dobu neměla konat. Tribuna Aliena znám. Je to vnuk zesnulého Veriky z kmene Atrebátů. Maně si vzpomínám, že jsem se s ním několikrát setkal, když sloužil v Plautiově štábu během posledních dvou let, a nemám důvod pochybovat o jeho charakteru. Jenže nemám také žádný důvod věřit, že nemůže sympatizovat s rebely. Proč vedl mého bratra na poradu, která neexistovala? Pokud jsi přesvědčen, že se před patnácti dny vydali sem, mohu se pouze domnívat, že Alienus nepatřil přece jen nikdy skutečně mezi nás, ale byl to britský špeh. Proto je můj bratr buď v zajetí, nebo, ať bohové odpustí...“ Vespasián se odmlčel, protože se zdráhal vyslovit slovo, které ho mučilo celou noc, zatímco uvažoval nad Sabinovým osudem.

Ačkoli Sabinus – téměř o pět let starší – Vespasiána v dětství terorizoval a jako k mladíkovi se k němu choval přezíravě, jejich vztah se v posledním desetiletí postupně změnil a dozrál do vzájemné úcty. Právě v době, kdy Vespasián pomáhal bratrovi získat ztraceného orla Sedmnácté legie, se oba sourozenci sblížili natolik, že spolu dokázali mluvit bez soustavného hašteření. Sabinovi tehdy vyhrožoval smrtí Narcissus, mocný propuštěnec císaře Claudia, kvůli účasti na zavraždění Caliguly. Všechny ostatní spiklence tehdy popravili. Jen zásluhou zásahu dalšího propuštěnce Pallase, Narcissova kolegy, s nímž se bratři léta přátelili, byl Sabinův život ušetřen za podmínky, že bratři získají posledního orla, který stále scházel poté, co germánský rebel Arminius zničil v Teutoburském lese tři římské legie. K této události došlo před šestatřiceti lety, v roce Vespasiánova narození.

Bratři orla našli, a ačkoli jeho návrat do Říma neproběhl přesně podle plánu, oba sourozenci se znovu dostali do přízné těch, kdo skutečně drželi v rukou moc v Římě. Nikoli císaře, ale jeho propuštěnců. Po tomhle úspěchu musel Sabinus připustit, že bratrovi vděčí za svůj život, pomyslel si Vespasián a dokončil větu: „...mrtev.“

Vespasián mávnutím rukou poslal otroka pryč. Pak dopil zbytek vína a modlil se k Martovi, svému strážnému bohu, aby byl Sabinus naživu.

Ačkoli neměl tušení, proč by Britové měli ušetřit nějaké zajatce, protože generál Plautius odmítal kupčit s jejich životy. Být prodán do otroctví kmenům na severu nebo západě bylo to nejlepší, v co mohl člověk doufat, a to znamenalo smrt zaživa. Jenže pokud tomu tak bylo, aspoň měl šanci, že bratra najde.

Dva strážní před stanem se postavili do pozoru a zvuk blížících se kroků vytrhl Vespasiána ze zamyšlení. Táborový prefekt Maximus, třetí nejvýše postavený důstojník v legii, vpochoval rázným krokem dovnitř a předvedl bezvadný pozdrav, vypracovaný během bezmála třiceti let služby k dokonalosti.

Vespasián se postavil z úcty k muži, který byl sice hodností pod ním, ale převyšoval jej zkušenostmi. „Ano, Maxime?“

„Legie je rozmístěna, pane! Čekáme na tvoje rozkazy, pokud bude vyjednávání neúspěšné.“

„Mluví s nimi Cogidubnus?“

„Nevpustili ho s jeho dvěma strážci do pevnosti, takže musí jednat zpoza vrat. Pořád je tam nahoře.“

„Dobrá. Už jdu.“

Vespasián vyšel branami tábora Druhé Augusty postaveného na nízkém plochem návrší, které se zlehka svažovalo k potoku u jeho úpatí. Když procházel kolem, strážé u brány s pohledy upřenými vpřed s přehnaným dupnutím předvedly zbraně.

Jeho primus pilus Tatius, nejvyšší centurion v legii, a tribun se širokým pruhem Valens čekali venku spolu s tribuny s úzkým pruhem. Těch bylo pět, mladíci nanejvýš kolem dvacítky, jejichž úkolem bylo se učit. Čtvrt míle před nimi byl další kopec, oblý jako obří krtinec, tři sta stop vysoký a s průměrem u paty půl míle. Vypínal se nad okolním mírně zvlněným terénem z jediného zjevného důvodu – aby poskytl místo pro mohutnou pevnost. A mohutná tahle pevnost skutečně byla. Ve třech čtvrtinách výšky kopce se po obvodu táhly dva velké vykopané příkopy, každý hluboký deset stop, naplněné dřevěnými špičatými kůly vytvrzenými v ohni. Svah mezi nimi byl strmý a zbavený všech stromů a keřů, s výjimkou západní strany, jak si všiml Vespasián při obhlídce pevnosti po příjezdu. Svah tam

byl příliš příkrý pro útok a nerušeně tam bujely keře. Za vnitřním příkopem navršili a udusali vykopanou hlínu do strmé hromady, na jejímž vrcholku postavili palisádu ze silných kmenů, dvakrát vyšší než dospělý muž. Po jejím obvodu stály stovky válečníků a za nimi, mezi řadami kulatých chýší, které pokrývaly vrchol, čekala spousta dalších spolu s ženami a dětmi, z nichž mnozí, jak Vespasián z vlastní trpké zkušenosti věděl, se vyznali v práci s prakem nebo uměli se smrtícími účinky vrhnout oštěp.

Na dolním svahu mezi Vespasiánem a horskou pevností byla připravená Druhá Augusta ve dvou řadách po pěti kohortách. Řada za řadou těžké pěchoty oděné železem, jejich naleštěné přilby v ranním slunci zlatě zářily, zatímco vojáci stáli bez hnutí, jen jejich standarty se třepotaly v mrazivém větru. Vespasián tuhle přehlídku nenařídil proto, že by snad měl v úmyslu vyslat proti nepříteli celou svoji legii. Příkopy by to znemožnily a legionáři by zbytečně přišli o život. Ne, první útok provedou mnohem zbytnější příslušníci galských pomocných kohort, kteří nejsou římskými občany. Přehlídka měla za cíl zastrašit obránce a pomoci Cogidubnovi, novému králi římských spojenců, konfederace Atrebátů a Regniů, při vyjednávání s náčelníkem tohoto podkmene Durotrigů, kterého Vespasiánův bleskový pohyb na severozápad do vnitrozemí během prvních dnů nové sezony tažení uvěznil v této horské pevnosti.

U zrodu tohoto výpadu bylo hlášení od britského špeha placeného Cogidubnem o tom, že se v pevnosti shromažďuje velký počet válečníků, možná pod velením samotného Carataka, a chystají se udeřit směrem na východ, za linii postupu Druhé Augusty, aby poškodili zásobovací trasy Římanů a přinutili legii, aby se obrátila a bojovala s nimi, a tím značně zpomalili její jarní tažení.

K příchodu legie a obklíčení pevnosti předchozího večera došlo tak rychle, že se žádnému Britovi nepodařilo uprchnout. Ty, kteří se dostali přes palisádu, legionáři rychle zlikvidovali nebo je přenechali pomocné batavské jízdě, jež pročesávala prostor kolem pevnosti právě kvůli tomu, aby zabránila komukoli v útěku a přivolání posil. Špehův odhad, že v pevnosti je kolem čtyř tisíc mužů v bojovém věku, potvrdili zajatci méně ochotní snášet muka působená noži při výslechu. Všichni však až do okamžiku smrti popírali Caratakovu přítomnost.

Caratakův plán teď nebude fungovat, pomyslel si Vespasián a spokojený sám se sebou se pousmál. Potlačil úzkost nad bratrovým osudem a soustředil se na praktické záležitosti. Scéna, kterou měl před sebou, by na něj udělala dojem před čtyřmi lety, když poprvé převzal velení nad Druhou Augustou, ale teď, po dvou sezonách tažení v Británii, už to pro něj byl všední pohled. V duchu počítal a dospěl k názoru, že tohle je jeho deváté obléhání.

Ačkoli opevnění mělo po obvodu skoro míli, vstup byl pouze jeden a proti němu stál Vespasián. Jenže do kopce k němu nevedla přímá cesta. Přechody přes každý příkop byly na různých místech, takže útočník musel během výstupu kličkovat a vystavit svá křídla neustálé záplavě střel z hrazeb. Řada příslušníků pomocných oddílů by zahynula při frontálním útoku jen ve snaze dostat se k vratům a pak by padli mnozí další, zatímco se je budou snažit prorazit beranidlem. To stálo připravené, umístěné v dřevěném krytu potaženém navlhčenou kůží na ochranu proti nádobám s ohněm, které budou obránci určitě vrhat dolů.

Jenže Vespasián doufal, že k tomu nedojde. Sledoval, jak tři Britové v sedle obrátili koně a zamířili od vrat. V tu chvíli došlo na palisáde k pohybu. Nějaká postava seskočila dolů, při dopadu se překulila, ale vzápětí zlehka vyskočila a rozběhla se ke třem jezdcům. Jeden zpomalil, odrazil několik oštěpů, které seshora vrhli po uprchlíkovi. Muž se zaklonil a natáhl ruku k prchajícímu muži. Ten nadskočil, popadl nataženou ruku a setrvačností se vyhoupl za jezdce. Kůň se zděšeně vzepjal a téměř oba muže shodil, než ho jezdec stáhl zpátky brutálním škubnutím otěžemi. Pak ho kopnutím pobídl a kůň vyrazil prudce z kopce dolů za svými druhy, kteří právě míjeli mezeru ve vnějším příkopu. Vespasián s důstojníky mlčky čekali a každý z mužů věděl, že zprávy, které jezdci přinášejí, rozhodnou o jejich osudu toho dne.

Mezi legionáři zavládl neklid, když jejich formací projížděli jezdci. Centurioni a optioni vzápětí sjednávali mezi vojáky pořádek.

„Myslím, že mládenci z výrazu v Cogidubnově tváří poznali, že nevezde dobré zprávy,“ zabručel Maximus, když v legii znovu zavládl klid.

Vespasián zasténal. „Samozřejmě že nejsou dobré. Kdo by se snažil uprchnout z pevnosti, která se chystá vzdát?“ Do tváře se mu vrátil napjatý

výraz, když jezdci přijeli blíž a jejich chování potvrdilo Maximovu domněnku. Jenže také věděl, že neochota obránců vzdát se může znamenat, že v sázce je mnohem větší cena.

„Jejich náčelník Drustan přísahal, že budou bojovat až do smrti posledního dítěte,“ potvrdil Cogidubnus, když zarazil koně. Uprchlík, mladý muž s dlouhými uspiněnými vlasy, řídkým strništěm a úzkým umazaným obličejem sklouzl zpoza jednoho jezdce z doprovodu na zem. „Nabídl jsem jim životy a postavení spojenců Říma s právem nosit zbraň.“

Vespasián ztuhl. „Je tam, že?“

Cogidubnus promluvil se zachráněným mužem v jeho vlastním jazyce. Během mužovy odpovědi přikývl. „Ano, legáte, je tam. Podle mého agenta přijel před dvěma dny.“

Vespasián pohlédl na špeha, ohromený, že tak skvělá informace může pocházet z tak nepravděpodobného zdroje. Muž držel hlavu skloněnou. V rozedraném oděvu vypadal spíš jako otrok než válečník. „A teď doufá, že proklouzne ven, zatímco se celý kmen pro něj obětuje.“

„Vypadá to tak.“

Vespasián se obrátil k důstojníkům. „Pánové, chci, aby bylo tohle místo před začátkem útoku zcela obklíčené. Nikdo nesmí projít našimi liniemi. Mám pocit, že jsme tímhle rychlým tahem možná zahnali Carataka do kouta.“

Trvalo necelou půl hodinu, než se Druhá Augusta rozmístila. Každá kohorta vytvořila čtyři řady po sto dvaceti mužích. Nastoupili mlčky po celém obvodu kopce a vytvořili uzávěru, kterou nemohl nikdo uniknout. Vespasián se zadíval přes hlavy první kohorty směrem k vrcholu, kde se řadily tři galské pomocné kohorty, každá o síle osmi set mužů, chráněné štíty proti daleko letícím střelám z praků, jež na ně metali válečníci na palisádě, vzdálené jen něco přes sto kroků. V čele prostřední kohorty stál tmavý kryt beranidla obklopený centurií, jíž se dostalo té největší cti vést útok. Před nimi nalevo čekalo připravených osm set východních lučištníků z hamijské pomocné kohorty a napravo bylo šedesát ballist, vrhačů šipek.

Vespasián zklidnil koně a obloukem spustil pravou paži. Cornicen vedle něj zatroubil na svůj roh ve tvaru písmene G jeden hluboký dunivý tón.

Současně s tím jeden člen osádky každého vrhače šipek přistrčil hořící pochodeň k olejem napuštěnému plátnu ovinutému kolem hrotů dřevěných střel dlouhých tři stopy a Hamiové zapálili šipy v malých ohništích rozmístěných podél linie. Za prudkého drnění luků a staccata praskajících vrhačů vylétly stovky hořících střel vzduchem a zanechávaly za sebou na obloze černý dým jako brázdy po pluhu.

Útok začal.

První salva přelétla nad palisádou a zasáhla stěny z proutí a udusané hlíny a doškové střechy mnoha kulatých chýší. Výkřiky raněných naznačovaly, že škody neutrpěly pouze budovy. Když Hamiové vypustili ze svých mohutných srpovitě zahnutých kompozitních luků ze dřeva a rohoviny druhou salvu, všiml si Vespasián, že z pevnosti začínají stoupat první proužky bílého dýmu. Hamiové dokázali šestkrát vystřelit, než vrhače střel znovu vypálily. Nahoře už se pramínky kouře spojily do řídkého šedého příkrovu, který zahalil bojiště a spojil se s houstnoucími plameny ohňů požírajících došky. Plameny se nyní zvedaly do výšky, dodávaly hustším oblakům dýmu temně oranžový nádech. Sem tam se k houstnoucímu kouři přidávala mračna páry svědčící o snaze lidí uvězněných v pevnosti požáry uhasit. Jejich odhmotněné volání se neslo dolů ke Druhé Augustě, zatímco střely z praků od válečníků na palisádě, dosud neobtěžovaných šipy přelétajícími nad jejich hlavami, nepřestávaly narážet do štítů galských kohort – bez větších škod.

Cvalem po svahu sjížděl mladý tribun.

„Jsou Galové připravení, Vibie?“ zeptal se Vespasián, když mladík zarazil koně a zasalutoval.

„Ano, pane. Dvě pomocné kohorty dostaly útočné žebříky, jak jsi rozkázal.“

„A Valentovy útoky k odvrácení pozornosti?“

„Ano, pane. Má dost dřeva na přemostění prvního příkopu.“

„Jeď hned zpátky za ním a vyříd', aby nečekal, až se galské pomocné oddíly dostanou k vratům. Musí vyrazit okamžitě, aby zaměstnal co nejvíce Britů a oni neměli čas na hašení požárů. Je to jasné?“

„Ano, pane!“ Vibius ledabyly zasalutoval, obrátil koně a cválal v další plamenné salvě pryč.

Vespasián pohlédl na Maxima sedícího na koni vedle něj a neodpustil si pobavený úsměv. „Je čas, aby naši stateční Galové vyčistili hradby.“ Kývl na cornicena. „Druhý cíl.“

Tentokrát muž zadul dva kratší tóny. Účinek byl okamžitý. Hamiové snížili trajektorii a posílali šíp za šípem do válečníků na palisádě. Osádky balist obdobně upravily hledí. Než střely zasáhly kouřem ověncenou palisádu, byla už bez nepřátel, kteří se přikrčili, aby neriskovali životy, dokud to nebude nezbytné. Všichni si dobře uvědomovali, že ten okamžik nastane už zanedlouho.

Uvolnění hradby bylo signálem, který si předem dohodli s prefekty galských pomocných kohort, a poprvé toho dne zaznělo z římských linií volání. Přední kohorta se pohnula vpřed do strmého kopce směrem k mezeře v bližším příkopu, její první centurie tlačila a táhla ve svém středu beranidlo. Pár šťastlivců se lopotilo v bezpečí uvnitř konstrukce a ostatní táhli za dvě lana vpředu nebo tyče umístěné na boku nebo tlačili zezadu. Druhá centurie byla v čele, aby zajistila krytí, a další členové pomocných oddílů se shlukli kolem svých druhů pracujících u velkého válečného stroje, chránili je štíty na stranách. Jenže seshora nikdo nestřílel, protože Hamiové pokračovali v ostřelování hradby. Dvě podpůrné kohorty spěchaly po obou stranách vpřed, rychle překonávaly přechody v nejbližším příkopu, nalevo a napravo od vrat. Vojáci se choulili za štíty, útočné žebříky položené na zemi před sebou, a čekali, až dorazí jejich druhové s beranidlem. Nahoře na svahu beranidlo pokračovalo v postupu, pomalu nabíralo na rychlosti, mohutná dřevěná kola na nápravách namazaných husím tukem rachotila po půdě. Stroj se blížil k první překážce.

Právě na tento okamžik Britové čekali. Mezera v příkopu, jen čtyřicet kroků od palisády, směřovala pod úhlem doleva a byla úzká, nanejvýš šest stop do šířky, aby mohl bezpečně projet povoz. Kryt beranidla přes noc speciálně upravili, aby kola přesně projela. Nezůstal ovšem žádný prostor pro muže, kteří tlačili do bočních tyčí, ale hlavně žádné místo pro vojáky, kteří se štíty zajišťovali ochranu po stranách. Druhá centurie prošla jako první a vytvořila dvě řady, jednu klečící a druhou stojící. Vznikla tak hradba ze štítů směřující k nepříteli. Když se přes mezeru vydal stroj, muži na obou stranách byli nuceni ustoupit a čekat. Beranidlo ztratilo svoji

hybnost a členové pomocných oddílů, kteří s ním manipulovali, přišli o ochranu. Najednou se nad palisádou objevily stovky hlav a nad nimi paže s roztočenými koženými praky. Řada válečníků zase klesla, probodnutá opeřenými šípů, do ohňů zuřících vzadu, ale většině se podařilo třikrát rychle zatočit, pak vypustili střely a rychle se skrčili, aby znovu nabili. Náhlé krupobití zasypalo pomocné oddíly. Spousta kamenů s rachotem odskočila od ochranné hradby štítů druhé centurie, ale dost jich zasáhlo první centurii. Muži padali s rozdrcenými údy a rozmačkanými obličejí. Jejich druhové však pokračovali dál, protože věděli, že kdyby prchli před zraky celé legie, uvrhli by na sebe nesnesitelnou hanbu. Několik mužů z druhé centurie spěchalo zpátky, aby odtáhli mrtvé a zraněné z dráhy těžkých kol a zaujali místa u lan. Vojáci za beranidlem zabrali ze všech sil a stroj znovu zvýšil rychlost.

Nad hlavami lopotících se centurií zasyčela další salva střel z balist. Šipky srážely nabodnuté válečníky dozadu, když se znovu objevili na hradbě s nabitými praky. Přestože čelili trvalému hamijskému přívalu šípů a v houstnoucím kouři špatně viděli, ti, kteří vydrželi, roztočili praky nad hlavami a rychle dosáhli rychlosti pro další salvu. Vyslali ji na cíl a muži z legií znovu padali k zemi s divokými výkřiky nebo hrobově zamlklí. Postup beranidla se opět zpomalil, jenže to už zadní kola dojela za příkop a štítonoši mohli znovu vytvořit ochranu.

Všichni muži, kteří byli svědky tohoto úsilí, mocně zajásali a Vespasián si uvědomil, že lačně vdechuje vzduch. Už nějakou dobu napětím tajil dech. Když pohlédl nalevo, k jižní straně kopce, spatřil, že Vibius doručil zprávu. Valens byl v pohybu s druhou, třetí a čtvrtou kohortou legie, nyní zformovanou do zástupů po osmi mužích. Před každou formací položili přes první příkop dlouhá prkna a první vojáci už opatrně slezli po příkrých svazích dolů. Nyní se pohybovali mezi kůly a vztyčovali podpěry pro provizorní mosty.

Vespasián byl spokojený, že jeho zástupce postupuje, jak nejrychleji může, a obrátil znovu pozornost ke kopci, nyní zahalenému dýmem. Beranidlo už nebylo skoro vidět. Přesunovali je doprava, aby s ním překonali mezeru ve druhém příkopu, dvacet kroků od vrat. Druhá centurie už byla na opačné straně a zformovala se stejně jako předtím, aby vojáci zaštitili

své druhy před co největším počtem střel z praků a nyní i před oštěpy. Jenže vzhledem k tak ostrému úhlu tak blízko u sloupové hradby bylo jejich snažení spíš marné, a zatímco Vespasián sledoval situaci, padli dva muži u lan. Ale beranidlo se pohybovalo dál, jeho přední kola už byla v polovině mezery. Hamiové a střelci šipek pokračovali v salvách, i když své cíle spíš jen tušili, protože postavy na palisádě zahlédli v dýmu jen občas. Dvě pomocné galské kohorty zůstaly kryté štíty a připravené na obou stranách vrat, z jejich středu nyní trčely k obloze žebříky.

Vespasián pohlédl na cornicena. „První kohorto, vpřed!“

Bronzový nástroj vydal tři stoupající tóny. Vespasián spatřil, jak se standardy pěti dvojnásobně posílených centurií elitní kohorty legie sklonily a pak se za řevu centurionů a optionů vydaly jedna za druhou k mezeře v prvním příkopu. Teď už stačilo jen prorazit vrata a vpustit ostřílené zabijáky do pevnosti.

Jenže došlo ke katastrofě.

Beranidlo nebylo přes vířící dým skoro vidět. Naklánělo se doprava. Vespasián ztuhl, napínal zrak. Poryv větru na několik okamžiků rozehnal mračna. Stačilo to, aby zahlédl, že pod pravým zadním kolem se propadla zem a stroj začíná sklouzávat přes okraj. Kryt se zřítíl na zadní nápravu a vychýlením se zavěšené beranidlo zhouplo doprava, omráčilo řadu vojáků, kteří pracovali uvnitř, a stroj se tím pohybem ještě více nahnul. Po dva nebo tři zrychlené údery srdce se stroj nakláněl na okraji, zatímco k levé straně spěchali muži a tiskli se k ní v naději, že svojí váhou zabrání nevyhnutelnému.

Jenže, jako vždy, právě k nevyhnutelnému došlo.

Kryt se nejprve jen pomalu naklonil, pak se pohyb zrychlil a konstrukce se za tříštění a praskotu dřeva, které bylo slyšet i přes hluk útoku, zřítíla na kůly dole v příkopu a muži uvnitř se nabodli na ohněm vytvrzené hroty. Přední část ještě chvíli stála kolmo, pak se převrhla dozadu, podélně do příkopu a zmizela jim z očí.

Vespasián pobídl koně. „Maxime! Zůstaň tady a vydávej rozkazy. Ať postupují vzhůru a Hamiové a balisty ať míří na hradbu nad beranidlem.“

Vespasián, s pocitem důvěry, že ponechal velení nad celým útokem v rukou nejzkušenějšího muže v římských řadách, pobídl koně a vyrazil

tryskem do kopce. Turma legionářské jízdy, která mu dělala tělesnou stráž, následovala za ním. První kohortu legie předjel v polovině kopce, pak se sedl a běžel řídkým dýmem dál, následován svým doprovodem. Se zvednutým štítem minul osm zbývajících centurií galské kohorty, které se zastavily, nejisté, jak pokračovat, když teď prostředek, s nímž měly otevřít vrata, nemohly použít. Dorazil ke druhému příkopu ve stínu vrat. „Kde je váš prefekt?“ zeptal se Vespasián pomocného centuriona třetí centurie, který se krčil se svými muži pod štíty ve snaze chránit se před deštěm střel.

Muž kývl hlavou k příkopu. „Tam dole, pane, snaží se zjistit škody.“

„Shromáždí svoji centurii a pojdte se mnou. Vytvoříte na mezeře želvu čelem k příkopu a budete připraveni vytáhnout beranidlo nahoru.“

„Pane!“ V centurionově obličejí poznamenaném boji se zračila rozhodnost. Muž byl evidentně rád, že v tom chaosu dostal přímý rozkaz.

Vespasián se rozběhl přikrčený vpřed a jeho štít dostával zásah za zásahem. Zásluhou červeného pláště a vysokého chocholu z koňských žíní byl hodně nápadný. Za sebou slyšel, jak centurion vydává mužům rozkazy k pohybu. Doběhl k příkopu a pohlédl do něj. Zohýbaný kryt ležel převrácený vzhůru dnem. Kolem něj byly po celé jeho délce vidět kůly. Několik se lesklo krví, trčely z nabodnutých těl a v jednom případě z týlu rozbité hlavy. V troskách se přeživší muži z první centurie snažili uvolnit cestu k beranidlu a ošetřovali raněné. Druhá centurie se zatím snažila ze všech sil své druhy chránit štíty, ačkoli díky střelbě z luků a balist soustředěné na hradbu nad nimi se jen hrstka Britů odvážila postavit, aby po nich vypálili. Přesto však tři muži z doprovodu obklopili Vespasiána štíty.

„Prefekte!“ zvolal Vespasián, když v té spoušti spatřil velitele kohorty. „Odřízněte beranidlo a podejte je nahoru mužům v mezeře.“ Ukázal na třetí centurii, která nyní vytvořila želvu, s oválnými štíty nad hlavou, před sebou a po stranách, takže muže obklopovala poměrně bezpečná schrána z kůže a dřeva. „Zapomeňte na chvíli na raněné. Musíme otevřít ta vrata, než útok zeslábné.“

Prefekt kývl hlavou, že rozumí, a zařval na své muže, aby začali přerézávat lana a uvolnili beranidlo z krytu.

Vespasián se obrátil ke dvěma mužům ze svého doprovodu, kteří se choulili za ním. „Běžte k podpůrným kohortám na obou stranách hradby

a řekněte jim, ať začnou šplhat na palisádu, jakmile uvidí, že je beranidlo venku z příkopu.“

Oba zasalutovali svému veliteli a vrhli na sebe nervózní pohled. Pak odběhli pryč. V příkopu už zatím zbavili dřevěný rám většiny ochranné kůže a beranidlo bylo jasně vidět. Přerázli posledních pár lan a prefekt shromáždil všechny schopné muže, aby mohutný kmen – o průměru téměř dvě stopy – zvedli, buď pomocí háků, ke kterým byla přivázaná lana, nebo tím, že ho podeprou. Poslední lano nechali připevněné k beranidlu, ale odvázali je od krytu. Jeden příslušník pomocných oddílů hodil volný konec centurionovi třetí centurie, který je podal formaci svých mužů.

„Zvedejte, vy zkurvysyni!“ zahřimal prefekt na svoje muže.

Vespasián si v duchu řekl, že musí prefekta zmínit ve svém hlášení Plautiovi.

Beranidlo se zvedlo ze země. Seshora se spustil liják oštěpů, jak si obránci uvědomili, oč se Římané snaží. Štíty druhé centurie duněly pod jejich nárazy.

Beranidlo vyzvedli do výšky ramen a volné lano se napjalo, jak legionáři uprostřed želvy sklonili štíty a připravili se táhnout. Vespasián vyhlédl kolem svého štítu nahoru na palisádu. Muži tam stále odolávali salvám z hamijských luků a balist ve snaze přerušit činnost, která, pokud by byla úspěšná, by znamenala jejich smrt stejně jistě jako zásah šípem do oka. Zatímco se díval, dva Brity srazily opeřené střely. Okamžitě je nahradili další dva, tak zoufale se obránci snažili zastavit postup beranidla.

Legionáři z pomocných oddílů zvedli beranidlo nad hlavy a začali je stopu za stopou posouvat nahoru do nitra želvy, zatímco bouře oštěpů zesílila a pokosila tři vojáky z pracovního oddílu. Prefekt spěchal, aby jim pomohl, a řval na své podřízené, aby postupovali rychleji. Vespasián zatajil dech. Věděl, že nesvede nic, aby dění usplíšil. Legionáři pracovali, jak nejrychleji dokázali, a jeho křik na ně by byl k ničemu. Obrnil se, protože přesně věděl, co musí udělat, jakmile bude beranidlo znovu nahoře. Bylo mu jasné, že šance na úspěch se značně zvýší, když bude bojovat v přední řadě a sdílet nebezpečí se svými muži. Tolik si přál, aby jeho starý přítel Magnus, vždycky tak užitečný v boji, byl teď po jeho boku, a ne v Římě vzdáleném tisíc mil.

Beranidlo se zachvělo a do vřavy zazněl ostrý výkřik.

„Vytáhněte mu tu zkurvenou věc z ruky!“ zahřímal prefekt.

Oštěp, který přibodl ruku legionáře k beranidlu, bez obřadností vytrhli. Muž klesl na kolena a držel si krvácející zranění, zatímco jeho druhové pokračovali v lopocení a vyzvedli beranidlo posledních několik stop z příkopu do želvy. Britové nyní soustředili své úsilí na částečně zaštitěnou formaci, jejímž středem římsí vojáci posouvali beranidlo.

Vespasián se rozběhl k předním řadám centurie, zaujal postavení vedle centuriona u přední části beranidla a sevřel hák. Štít si přidržoval nad hlavou. „Ať se obrátí směrem k vratům!“

Centurion zařval rozkaz. Centurie se obrátila o devadesát stupňů, zatímco na její dřevěnou střechu pršely oštěpy. Vespasián pohlédl doleva, pak doprava, a viděl, že dvě podpůrné kohorty míří dolů do druhého příkopu s dlouhými útočnými žebříky a odvádějí aspoň část pozornosti obránců od beranidla. S centurionem si vyměnili vážný odhodlaný pohled a pak kývl.

„Poklusem vpřed!“ zvolal centurion.

Legionáři z pomocných oddílů s beranidlem mezi sebou se rozběhli, následováni zbytkem kohorty. Během několika okamžiků překonali posledních dvacet kroků do kopce k vratům. Aniž zastavili, vrazili do nich prudce beranidlem. Konstrukce se zatřásla, ale jinak zůstala nepoškozená.

„Na můj rozkaz zhoupnout zpět!“ vykřikl Vespasián. „Teď!“

Muži všichni najednou odtáhli beranidlo a pak s ním ze všech sil znovu zaútočili na vrata, zatímco jejich druhové se je snažili zaštitit před neustávajícím deštěm střel. Vrata se znovu zachvěla a příslušníci pomocných oddílů se opět rozmáchli.

Ale v tu chvíli došlo k tomu, čeho se Vespasián děsil, ale co museli nějak přechkat. Na vzhůru obrácené štíty dopadly hliněné džbány naplněné rozžhavenými uhlíky, rozpadly se na střepy a vypustily svůj spalující obsah na muže dole. Vespasián potlačil bolestný výkřik, když mu žhnoucí uhlík dopadl na hřbet ruky. Nic jiného nemohl dělat, pokud nechťel povolit stisk na háku beranidla. Hořící kousek dřevěného uhlí se skutálel dolů a zůstala po něm popálená kůže a pach sežehnutého masa. Výkřiky všude kolem svědčily o účinnosti téhle válečné lsti, ale přesto se jim podařilo znovu máchnout beranidlem, a pak zas.

Mezi křídly vrat se objevila světlá štěrbin a Vespasiánovi se zvedla nálada. „Vytvrvejte, mládenci!“

Po další ohlušující ráně se vrata opět o kus rozevřela a mezera se rozšířila. Římané zahlédli, jak uvnitř k vratům spěchají postavy, aby pomohly obráncům. Nad hlavami jim teď přelétaly oštěpy jako připomínka toho, že centurie kohorty vypouštějí na obránce své hlavní zbraně. Řada Britů padla s rozhozenými pažemi, očima vyvalenými a s bolestnými výkřiky do plamenů. Ale na obrácené štíty padaly stále další džbány s uhlíky. Když se Vespasián otočil, aby povzbudil muže, jeden z nich zaječel v bolestech. Jeho vlněná tunika se náhle vznála. Vespasián ucítil, jak na něj mezerou ve střeše ze štítů kape lepkavá tekutina.

„To je olej, pane!“ zařval centurion hlasem napjatým hrůzou, když se na jejich provizorním krytu rychle šířily plameny.

Beranidlo znovu zadunělo. Příslušníci pomocných oddílů, s obličejí staženými hrůzou, jím máchli s novými silami umocněnými zoufalstvím, když do jejich formace kapal olej zažehnutý žhnoucím uhlíkem. Vrata se zachvěla a závora na nich zapraskala. Beranidlo se vrátilo s brutální silou, roztránilo závoru a rozrazilo vrata. Mezerou vylétlo kopí, rozřízlo centurionova ústa, roztránilo zuby a po průchodu měkkou tkání a kostí vyrazilo týlem ven. Vespasián sklonil hořící štít, aby se chránil před novou hrozbou, zatímco muži kolem něj odhodili beranidlo, zapřeli se rameny do dvou křídel vrat a tlačili je zpátky. V mezeře se objevila další kopí, zapraštěla do štítů Vespasiána a vojáků, kteří mu teď stáli po boku. Neustoupili a muži u vrat se přetlačovali s obránci v souboji síly a vůle. Postupně, nevyhnutelně se vrata rozevírala, když druhům na pomoc přispěchali legionáři z další centurie. Mezera se stále rozšiřovala a stejně tak hradba ze štítů. Proti štítům, z nichž kapal hořící olej, v tu chvíli svištěly oštěpy. Za sebou vnímal Vespasián volání důstojníků z ostatních centurií, aby muži vzali proraženou obranu útokem. Cítil za sebou přítomnost dalších těl a úlevu z průchodu posíl – i když tam nebyl Magnus.

Vrata se posunula o dalších pár stop a ve vířícím dýmu za nimi, ozařovaná zezadu hořícími chýšemi, stála masa válečníků. Po záplavě štíhlých oštěpů, ohlašujících jejich úmysl, vyrazili do útoku.

Vespasián před sebou držel doutnající štít a vedl odvetný výpad pomoc-

ných oddílů. Rozběhl se lehkým tempem vpřed, než se po pár krocích obě strany přímo za vraty srazily. V okamžiku před střetem provedli vojáci krok, který měli po letech opakovaného nácviku zažitý. Vyrázili štíty vpřed a nahoru, přidupli levou nohou, pevně se rozkročili a současně podnikli meči výpad mezerami mezi štíty na podbřišky protivníků. Náraz projel celým Vespasiánovým tělem. Napnul levou paži, aby zadržel sílu útoku, přikrčil se za štítem, aby se vyhnul švihajícím dlouhým mečům a bodajícím kopím. Voják vedle něj, se zbrojí zbrocenou krví, něco zaječel v nesrozumitelném jazyce: galština, usoudil Vespasián, zatímco mečem bodl vpřed a cítil, jak se zarazil o dřevo. Zástup za ním ho tlačil do zad a přes hlavu vystřčili štít, aby ho chránili před střelami dopadajícími z hradby po obou stranách. Nad hlavou mu létaly oštěpy ze zadních řad, kosily masu obránců zhuštěnou dalšími válečníky spěchajícími vpřed proti římské linii, která ale vydržela. Po dalším bodnutí hrotem zbraně uslyšel zepředu táhlý výkřik a cítil, jak se čepel zařezává do povolující tkáně. Na nohy v sandálech mu vytryskla teplá krev. Otočil zápěstím doleva, pak doprava a pak zbraň prudce vytrhl. Po štítu mu sklouzlo tělo. Bodl mečem směrem dolů a současně překročil padlého nepřítele a jen se modlil, aby muž za ním věděl, co má dělat, a postaral se o zneškodnění válečníka.

Další nepřítel mu stál v cestě a šklebil se pod mohutnými kníry. Nahý trup měl pomazaný modrozelenými spirálami a nad hlavou třímal dlouhý meč. Zbraň se zableskla, jak s ní bleskurychlým pohybem švihl zleva doprava. Vespasián se shýbl před zásahem, ale ve stejnou chvíli se Gal nalevo od něj zvedl, aby bodl horem do hrdla svého vlastního protivníka. Čepel s čvachtavým křupnutím prořala Galův krk, zarazila proud nadávek, odsekla hlavu a ta obloukem odlétla do okolní vřavy. Vespasián švihl svou zbraní, utál Britovi paži u lokte, zatímco bezhlavá mrtvola klesla k zemi v karmínovém gejzíru, jak srdce ještě několik úderů pracovalo. Z čerstvého nepřítelova pahýlu tryskala další krev a válečník jen zaječel a hleděl nevěřícně na zkrácenou paži. Byla to ta poslední věc, kterou spatřil. Vespasiánův meč mu projel hrdlem. V tu chvíli také vystoupil z druhé řady příslušník pomocných oddílů a nahradil svého bezhlavého druha.

Vespasián postoupil o další krok. Pomocné oddíly se pomalu prodíraly do horské pevnosti. Vespasián neměl tušení, jak si vedou pomocné ko-

horty ve snaze ztét palisádu na obou stranách od vrat. Nevěděl, jestli se jim podařilo překonat poslední překážku s pětadvacet stop dlouhými žebříky, které dosahovaly ze dna příkopu těsně k vrcholu palisády. Pokračoval dál, puklicí štítu zasazoval rány, bodal mečem, dupal a napínal všechny síly, zatímco kolem vířila kakofonie bitvy spolu s kouřem z hořících došků. Jako by ho halil svět brutálních výjevů a všudypřítomného nebezpečí.

Jak dlouho bojoval, nedokázal odhadnout, ale začínal pociťovat těžkou únavu. Zatínal bolavé svaly, čekal na příležitost, aby v předních řadách vyměnil unavené bojovníky za svěží. Jenže tlak bitvy mu v tom bránil. Dýchal stále přerývaněji a cítil, jak se jeho reakce zpomalují. Věděl, že pokud zůstane v přední linii, už dlouho nepřežije. Ale copak by mohl on, legát, ustoupit sám z boje? Překročil další tělo, zatímco muž za ním vbodl hrot meče do hrdla sraženého válečníka. Vtom ucítil, jak napěchovanými obránci projelo z jihu k severu zavlání. Najednou se tón britského řevu změnil ze vzdorného na překvapený. Máchal čepelí a současně koutkem oka zahlédl, jak se dvojice Britů opodál nervózně ohlíží přes rameno. Zasáhli je na křídle. Římanům se někde podařilo překonat palisádu. Teď věděl, že jsou v pevnosti a že stačí ještě několik okamžiků vytrvat.

Muži z pomocných oddílů vycítili, že vítězství je blízko, a vyrazili proti kolísajícím Britům. Bodali a sekali zakrvácenými čepeli, každý krok vpřed byl snazší než předchozí, protože nepřítel ztrácel soudržnost i rozhodnost. Mezerou v dýmu zahlédl Vespasián dál nalevo římské prilby. Patřily legionářům, ne pomocným oddílům. Valentovi s jeho třemi kohortami, patnácti sty muži, se podařilo překonat palisádu. Teď už stačilo jen vyčistit cestu Tatiově první kohortě, aby mohla vstoupit do horské pevnosti. Jejich počet, spolu se třemi pomocnými kohortami, které již bojovaly, bude stačit k získání převahy, zatímco zbytek legie, galské kohorty a nedávno vytvořená Cogidubnova kohorta zabráni nepříteli v útěku. Carataka zabijí, a možná dokonce zajmou živého.

Britové, lapeni mezi útokem ze dvou směrů a ohni v týlu a se stále rychleji klesajícím počtem mužů, se dali na útek a prchali do dýmu.

Vespasián se rozhlédl a spatřil, jak obránci skáčou dolů z palisády ve snaze nedat se chytit mezi pomocnými oddíly mířícími do pevnosti vraty a členy dvou kohort, kteří se teď valili přes hradby poté, co Hamiové a ba-

listy přerušili střelbu. Nedělal si však iluze, že je po všem. „Stát!“ zařval na centurii, kterou vedl do útoku. „Ustoupit stranou.“

Přeživší z centurie – Vespasián odhadoval, že jich zůstala asi polovina – rádi poslechli a nevojenským způsobem ustoupili stranou. Byli příliš vyčerpaní, aby dbali na dril. Zbytek kohorty proudil kolem nich do pevnosti, jejich prefekt v čele.

„Přeskupte se za těmi plameny, prefekte,“ zavolal Vespasián. „Udržuj mládence v těsné formaci.“

Prefekt zlehka zasalutoval a pokračoval s muži dál do dýmu. Také první kohorta legie spěchala vraty dovnitř. Vespasián se ani nesnažil prima pila Tatia nějak směřovat rozkazy. Za čtyři roky, co s veteránem centurionem prošel boji, už věděl, že své práci dobře rozumí.

S úlevou spatřil, že za první kohortou následuje do pevnosti také jeho jízdní doprovod, nyní znovu v sedle. Vzal si od dekuriona svého koně a unaveně se vyhoupl do sedla. „Děkuji, dekurione, myslím, že další krok už bych pěšky nezvládl.“

„Tak to dost necvičíš,“ poznamenal hlas za ním.

Vespasián se zabijáckým výrazem v očích se obrátil.

„Třeba by pomohlo, kdybys víc rajtoval taky tím druhým způsobem, jestli mi rozumíš.“

Vespasiánův obličej se rozzářil. „Magne! Co tady, u všech bohů, děláš?“

Magnus přijel k Vespasiánovi a nabídl mu paži ke stisku. „Řekněme, že v Římě mi to v tuhle chvíli moc nesvědčí, ale myslím, že to může počkat na později, pane, vzhledem k tomu, že jsi zrovna v polovině dobývání téhle pevnosti.“

Vespasián sevřel přítelovo svalnaté předloktí. „Jsem zvědavý, ale máš pravdu, může to počkat, až chytíme Carataka.“

Vespasián projel kolem posledních doutnajících chýší. Všude kolem ležely mrtvoly – ženy, děti i válečníci – s roztaženými pažemi, zakrvácené a polámané. Před ním, nastoupené napříč horskou pevností, od jižní hradby k severní, stály první a druhá kohorta Druhé legie Augusty, následovány třetí a čtvrtou. Za nimi byla masa válečníků a jejich rodin.

„Vypadá to, že jsou připravení ke kapitulaci,“ podotkl Magnus a po-

škrábal se v šedých vlasech. „Museli dojít k názoru, že život v otroctví je lepší než čestná smrt. Tyhle divochy nikdy nepochopím.“

„Mně to tak vyhovuje. Ušetří se tím spousta římských životů a já dostanu slušný podíl ze zisku z jejich prodeje. Jenže pokud se chystají kapitulovat, znamená to, že Caratacus je mrtvý.“

„Nebo že uprchl.“

„To není možné, pevnost je obklíčená.“

Magnus si jen povzdychl a v jeho zjizvené tváři bývalého boxera se zračil skepticismus nad Vespasiánovou poznámkou. Sesedli z koní.

Vedle Tatia čekal na Vespasiána Cogidubnus. „Jsou připraveni kapitulovat. Drustan a Caratacus jsou mrtví.“

„Kde jsou jejich mrtvoly?“

„Drustana mají u sebe, ale Caratakova mrtvola prý úplně shořela při požáru.“

„Kecy!“

„Taky myslím. Jenže pokud jsou ochotní kapitulovat, musí být přesvědčení, že Caratacus se dostal do bezpečí.“

Vespasián se zamračil. „Přijmi kapitulaci. Nemohl se odsud dostat.“ Obrátil se k Tatiovi. „Dej prohledat každou chýši. Ať pátrají po padacích dveřích nebo jiných skryších, a zatímco se tomu budou mládenci věnovat, rozkaž, ať zajatci procházejí jeden po druhém vraty, aby si je mohl Cogidubnus všechny prohlédnout.“ Obrátil se k Britovi. „I ženy. Nikdy nevíš, za co by se mohl převléct.“

Cogidubnus přikývl a zamířil s Tatiem pryč, aby zorganizovali kapitulaci a prohledání horské pevnosti.

Vespasián se obrátil k Magnovi. „Něco mi tady nesedí. Pojd’.“

Pobídl koně k jižní hradbě. Tam seskočil a vyšplhal po jednom z mnoha žebříků na ochoz, který vedl kolem celé palisády. Magnus ho následoval.

Když se Vespasián rozhlížel po obvodu kopce, viděl to, co očekával. Byl obklopený kohortou za kohortou, přičemž nikde nebyla mezera větší než padesát kroků. „Tímhle se nikdo rozhodně nemohl dostat.“ Přешli k západní a pak severní části. Každý kout byl pod dohledem.

„A co když přece jenom shořel,“ podotkl Magnus.

„Ne, kdyby zemřel, zachránili by jeho mrtvolu jako důkaz.“

„Tak musí být někde zalezlý.“

„Pane!“ zavolal Tatus od západní hradby. „Něco jsme našli.“

Vespasián a Magnus běželi zpátky a sešplhali za primem pilem. Tatus držel v rukou dřevěná prkna.

Vespasián pohlédl na zem u jeho nohou. Byl to vstup do tunelu, právě tak široký pro jednoho muže. „Kurva!“ Vytáhl zbývající prkna a uviděl uvnitř žebřík. Stoupl na něj.

Zamířil do tmy dole následován Magnem. Když sestoupil asi o deset stop níž, narazil na rovný tunel. Na opačném konci viděl světlo. Spěchal k němu, ve snaze dostat se z těch úzkých prostor. O několik okamžiků později vystrčil hlavu ven. Před sebou měl kůly. Byl v příkopu pod palisádou. Naproti vedl další tunel k druhému příkopu. Vydal se k němu mezi kůly a vlezl dovnitř. Zhruba tucet kroků lezl mírně se svažujícím prostorem a na opačném konci vylezl ve druhém příkopu. Oprášil se a rozhlédl se. Na protější straně byl jediný křovinatý porost, který nechali růst kolem obran na strmém západním svahu. Po straně příkopu za ním vedly nahoru otvory pro nohy.

Magnus se k němu připojil. „Tak takhle zdrhl pryč.“

Vespasián ukázal na otvory pro nohy. „Ano, takhle uprchl.“ Vylezl po kolmém břehu nahoru a nahlédl do houští. Asi třicet kroků ze svahu kopce v něm byla prosekaná úzká pěšina. Zamířil po ní po kolenou a ocitl se v dolíku v úbočí svahu, dost hlubokém, aby ho chránil před zraky pozorovatelů na hradbách nahoře i pomocné kohorty rozmístěné na úpatí kopce.

„Mohl se sem nepozorovaně dostat,“ podotkl Magnus. Vykoukl přes okraj na vojáky pod kopcem. „Jenže zbytek cesty vede volným prostranstvím. Naši mládenci odsud museli někoho vidět vylézt.“

„Půjdeme se jich na to zeptat.“

Vespasián s Magnem se rozběhli k mužům z pomocných oddílů. Jejich prefekt jim vyšel v ústřety. „Pevnost je naše, legáte?“

„Ano, ale schází nám jedna důležitá část, Galeone. Nevyšel někdo ven?“

Prefekt se zatvářil zmateně. „Jenom muž, pro kterého jsi poslal optiona: ten špeh.“

„Jaký špeh? Jaký option?“

„Ten mladík mi přišel na optiona moc mladý, ale dalo se to pod tím

vším nánosem špíny na jeho tváři jen těžko odhadnout.“ Vytáhl zpoza opasku svitek a podal ho Vespasiánovi. „Ale měl u sebe písemné rozkazy s Plautiovou pečeti, které mu dávaly svolení, aby vyzvedl našeho agenta z pevnosti, než padne, aby ho nezabili v chaosu při útoku.“

Vespasián pohlédl na svitek a okamžitě poznal, že jde o padělek. „Kdy se to stalo?“

„Hned po začátku útoku.“

„Kam šli?“

„Odjeli, kolem pevnosti k našemu táboru.“

„Víš jistě, že se neobrátili a neodjeli pryč?“

„Nevím. Jakmile byli pryč, už jsem si jich nevšímal.“

Vespasián zaťal pěsti. Měl chuť toho muže uhodit, i když věděl, že to není jeho vina. Napálili ho. „Ten option, uvedl svoje jméno?“

„Ano, pane. Alienus.“

Vespasián obrátil oči k obloze. „Že mě to nenapadlo.“

„Takže byl od tebe?“

„Ne, prefekte, nebyl.“

KAPITOLA II

„NĀŠLI JSME JEJICH STOPU, pane. Obrátili se a zamířili na západ.“ Lucius Junius Caesennius Paetus, mladý prefekt aly batavské pomocné jízdy, podával hlášení úsečným patricijským tónem a stál přitom v pozoru naproti Vespasiánovi u stolu v pretoriu. „Soudě podle stop měli před námi náskok dobré dvě hodiny. Po pěti mílích nebo tak se setkali se skupinou nejméně třiceti jezdců a změnili směr na severozápad. To už zapadalo slunce a my jsme se museli vrátit.“

„Děkuju, prefekte. Maxime, máš seznam obětí z legie?“

„Čekám jen na hlášení druhé, třetí a čtvrté kohorty. Přišli o nejvíce mužů při dobývání hradeb. Přinesu ti ho, až bude hotový.“

„Nedostals hlášení, že by těsně před útokem zmizel nějaký option?“

Maximus na něj překvapeně pohlédl. „Jak to víš, pane?“

„Hádal jsem. Takže?“

„Optio ze šesté centurie deváté kohorty zmizel těsně před útokem, když se kohorta přesouvala na pozici.“

„Děkuju, Maxime.“ Vespasián pohlédl na Cogidubna sedícího napravo od něj vedle Valenta. „Jak je to dlouho, cos naposledy viděl svého bratrance Aliena?“

„Verikova vnuka? Proč?“

„Protože podle mě je právě on tím mužem, vydávajícím se za optiona, který pomohl Caratakovi uprchnout přes naše linie.“

Britský král se na okamžik zamyslel. „To byl ještě chlapec, než odjel do Říma, tak šest nebo sedm let. Proč?“

„Poznal bys ho?“

„Pochybuju, po tak dlouhé době. Bude teď muž a já ho viděl jen párkrát jako mladíčka.“

„Škoda.“ Vespasián pohlédl na hrubou mapu, kterou měl před sebou rozvinutou. Na jihu nebo západě, kde byli, moc detailů neobsahovala. Jenom pobřeží poloostrova, které se zužovalo, zatímco vedlo na jih do oceánu, se dvěma vyznačenými řekami. „Kam podle tebe zamířili?“

Brit vstal a nahlédl ve světle lampy do mapy. „Moji západní zvědové, kteří se vrátili dnes odpoledne, hlásili další horskou pevnost někde tady.“ Ukázal prstem se špínou za nehty na mapu o něco dál na severozápad od jejich současné pozice, téměř v půli cesty k moři na severním pobřeží poloostrova.

Vespasián poznačil polohu pevnosti do mapy. Většinu značek udělal svou rukou, kartografické záznamy o ostrově byly mírně řečeno skrovné. „Jak velká je?“

„Větší než tahle. Má tři příkopy a čtyři opevnění.“

„Má posádku?“

„Podle mých mužů ji drží malý oddíl, ale není jich víc než několik stovek. Většinu válečníků podle všeho odvolali sem.“

„Vyslechni zajatce a zjistí o tom místě všechno, co můžeš.“

Cogidubnus přikývl.

Vespasián se na pár okamžiků zamyslel a prohrábl si rukou řídnoucí vlasy. „Budeme ji stejně potřebovat získat během tažení na západ, ačkoli si nedokážu představit, že by se Caratacus dal znovu obklíčit při obléhání. Co je mezi naší pozicí a tím místem?“

„Kopce a nějaká rovina. Je tam pár osad, ale žádná není opevněná, takže budou nejspíš opuštěné, až se k nim přiblížíme.“

„Co hlásí zvědové na severu?“

„Ještě se nevrátili, ale kdyby byl dostatečně blízko nějaký nepřátelský útvar, aby nás mohl ohrozit, určitě by poslali vzkaz.“

„Ať se mi ten tvůj agent hlásí, možná o tom místě něco ví.“

„Pošlu ho, hned jak ho najdu.“

„Co se s ním stalo?“

„Nevím. Zmizel brzo poté, co jsme ho přivedli sem.“

Vespasián se zamračil. „Jak dlouho pro tebe ten agent pracuje?“

„Objevil se asi před čtyřmi měsíci, zrovna když ses zabydloval v zimovišti. Tvrdil, že je Atrebás a že ho jako dítě zajali Durotrigové. Prý prožil deset let jako otrok na jednom statku. Podařilo se mu uprchnout a přišel mi nabídnout služby oplátkou za vlastní půdu, kde bude moct hospodařit. Tvrdil, že pro něj bude snadné bez povšimnutí chodit do horské pevnosti Durotrigů a zase ven, protože nemá žádné postavení. Přišlo mi to logické, tak jsem přijal. A vzhledem k tomu, že jsme dnes skoro dostali Carataka, jsem myslím udělal správnou věc.“

Vespasián přikývl a pak se znovu zahleděl do mapy. Po několika okamžicích ukázal na malý poloostrov připojený k jižnímu pobřeží úzkým pruhem souše, asi třicet mil přímo na jih od horské pevnosti. „Tohle vypadá jako dobré chráněné kotviště pro flotilu. Podívali se tam tvoji špehové?“

Cogidubnus zamžoural na místo, na které Vespasián ukazoval. „V námořních otázkách se moc nevyznají, ale podle nich je na východní straně šíje pár rybářských osad, ale asi šest nebo sedm mil ve vnitrozemí od nich se nachází jiná dobře opevněná osada.“

„Tak ji získáme cestou dolů na pobřeží, až vyřešíme tenhle další problém.“ Vespasián se obrátil k Valentovi. „Pošli posla se zprávou flotile. Ať nás tam čekají za deset dní se zásobami na příští měsíc.“

„Odjede hned za svítání.“

„Dobře. Maxime, necháme galskou kohortu, která vedla útok, zde jako posádku téhle pevnosti. Myslím, že budou rádi, že si můžou vylízat rány. Další kohorta ať doprovodí zajatce zpátky do našeho zimního tábora. Tam můžou jejich hodnotu posoudit obchodníci s otroky. Legie zítra před svítáním zruší tábor a vyrazí rychlým tempem k téhle horské pevnosti. Máme šanci se tam dostat před soumrakem. Paete, ty si vezmeš své Batavy a vyrazíte Merkurovou rychlostí nepozorovaně k západní straně té pevnosti. Vezmi si jako průvodce jednoho z Cogidubnových špehů. Chci, abyste zneškodnili každého, kdo se bude snažit to místo opustit. A myslím skutečně každého, i tu nejohybnější starou bábu.“ Vespasián vstal, opřel se o stůl rukama. Jeho důstojníci se také zvedli. „Pánové, opět záleží na rychlosti. Je možné, že Caratacus odjede ráno z pevnosti na západ. Ale pokud ne, chci ho dopadnout tak jako dnes, až na to, že tentokrát mu nedovolíme uniknout. Získáme tyhle dvě pevnosti, doplníme

zásoby z toho, co přivezou flotily, a pak budeme pokračovat na západ podél pobřeží k tomuto ústí, které tvoří hranici mezi územím Durotrigů a Dumnonů.“ Ukázal k ústí velké řeky asi dvacet mil od místa setkání. „Tohle bude náš cíl v této sezoně a v příštím roce budeme pokračovat na přích poloostrovem k severnímu pobřeží, abychom se setkali s našimi spojenci na území Dobunů. Někjaké otázky?“

Přítomní zavrtěli hlavami a souhlasně zamumlali.

„Pánové, máte svoje rozkazy. Rozchod.“

Důstojníci zasalutovali a spolu s Cogidubnem se obrátili k odchodu.

„Nepoložils jim jednu otázku, která se jasně nabízela,“ podotkl Magnus sedící ve stínech v protějším rohu stanu.

„Jak podle nich komunikovali Caratacus a Alienus, aby naplánovali útěk?“

„Přesně.“

Vespasián se usmál a zvedl obočí. „Protože mi to právě došlo. Nepotřebovali. Alienus už byl v pevnosti.“

„Jak to myslíš?“

„Horme!“

Ze soukromé části vyšel otrok. „Ano, pane.“

„Přines nám víno.“

Hormus s úklonou odešel.

Vespasián se posadil naproti Magnovi a vyličil mu Sabinovo zmizení, zatímco ho Alienus vedl na fiktivní schůzku, a pak to, jak těsně před útokem Cogidubnův agent uprchl z pevnosti.

„Podle tebe jsou ti dva jeden a ten samý člověk?“ zeptal se Magnus poté, co se krátce zamyslel.

„Ano.“

„To není možné. Cogidubnův agent měl dlouhé vlasy a tribun Alienus musel mít krátké.“

„Je to paruka.“

„Á, jistě. To by asi šlo.“

„Samozřejmě, a díky ní a umazanému obličejí jsem ho nepoznal. Což znamená, že to hraje na dvě strany. Cogidubnus ho taky nepoznal, protože už je to dlouho, co ho viděl naposledy, a myslí si, že je to jeho muž. Ne-

překvapilo ho, když Alienus zdrhl, a pak se za něj osobně zaručil. Neví dokonce ani to, že ten hajzlík umí latinsky. Mezi sebou mluvili svým vlastním jazykem. Nikdo nepojal podezření, že se mu podařilo utéct z pevnosti plné ozbrojených válečníků, z nichž jen pár se jich snažilo ho sejmout oštěpy, a všichni minuli, i tak zblízka, protože potom přece potvrdil, že Caratacus je uvnitř.“

„Jenomže to byl v první řadě Alienus, kdo tvrdil, že Caratacus by tam mohl být.“

„Já vím, což znamená, že Caratacus chtěl, abychom tady byli. Použil sám sebe jako návnadu, aby nás sem vylákal.“

„Proč? Čeho dosáhl tím, že poslal čtyři tisíce svých válečníků na smrt nebo do otroctví?“

„Nevím, ale musí mít nějaký plán, ve kterém je taková oběť opodstatněná. Někáký prostředek k dosažení cíle.“

Hormus se vrátil s podnosem a postavil ho na stůl mezi ně.

Vespasián mávl rukou. „Obsloužíme se sami. Odejdi. No, a jakmile nás dostal sem, musel zůstat, jinak by kmen tváří v tvář takové přesile kapituloval. Jenom jeho přítomnost je povzbudila k takové oběti. Jenže pak musel uprchnout. Věděl, že jediná možnost, jak se dostat přes naše linie, je předstírat, že ho pašují ven jako římského agenta. K tomu potřeboval muže, který bude vystupovat jako Říman. Alienus byl ideální. Mluví plynne latinsky. Všechno to bylo předem připravené a Alienus sehrál svoji roli skvěle. Poté, co zdánlivě statečně uprchne, zmizí dvojité agent ve stejnou chvíli jako option a pak během hodiny se objeví option, který si říká Alienus, s falešnými rozkazy, že má tajným tunelem, o jehož existenci nikdo v tomhle vojsku neměl tušení, vyvést z tábora špeha.“

Magnus popadl hliněný džbán a nalil jim oběma víno do pohárů. „Jenže proč uváděl tohle jméno? Mohl přece použít jakékoli.“

„To mi taky vrtá v hlavě. Někdo tak mazaný by přece neudělal takovou elementární chybu.“ Vespasián usrkl vína a v zamyšlení si vychutnával jeho chuť. „Musel chtít, abychom věděli, že je to on. Ale proč? Musím o tom uvažovat, ale prozatím po něm půjdu, protože v tuhle chvíli mi jenom on může pomoci přijít na to, co se stalo Sabinovi.“

Magnus si přihnul vína. „Podle mě to s ním moc dobře nevypadá.“

Vespasián si třel čelo, cítil vyčerpání po náročném dni. „Zdráhám se uvěřit v nejhorší, dokud nebudu mít důkaz.“ Znovu usrkl a pohlédl přes stůl na přítele, kterého znal téměř dvacet let. „Ale teď povídej ty. Proč jsi tady?“

„No, víš, došlo k menšímu nedorozumění ohledně vlastnictví jednoho hořícího nájemního domu v našem okrsku. Přesouval jsem do té nemovitosti peníze bratrstva. No, a jakmile se to vyřešilo, pár lidí si to odskálo, jestli mi rozumíš.“

„Myslíš, jako že jsou mrtví?“

„Řekněme, že ano. Takže mě napadlo, že nejlepší bude, když se na čas vypařím z Říma, než se všechno nějak vyřeší.“

„Chceš říct, že za tebou strýček Gaius zametá stopy?“

„Připouštím, že senátor Pollo využívá kvůli mé maličkosti svůj vliv.“

Vespasián se usmál. Protože byl párkrát svědkem trestné činnosti, kterou páchalo Bratrstvo křížovatek jižního Kvirinálu, jehož patronem, vůdcem, byl Magnus, usoudil, že bude lepší nezacházet do detailů. Tahle pochybná stránka římské společnosti byla naštěstí v tuhle chvíli hodně daleko. „Takže kromě toho, že uklízí to, cos ty nadrobil, se má strýček dobře?“

„Ale ano. Má pár vlastních starostí, jak se snaží si s nikým nezadat, ale přitom tajně podporuje obě strany v probíhajícím boji mezi císařovnou Messalinou a Claudiovými propuštěnci.“

„Narcissus, Pallas a Callistus se pořád snaží ji odstranit?“

„Jo, jenže Claudius odmítá uvěřit jedinému křivému slovu proti ní. Navzdory tomu, že ošukala snad každého v Římě, komu stojí a je mu pod sedmdesát, nedokážou císaře přesvědčit o její nevěře. Loni v zimě si dala soutěž se Scyllou – víš, kdo to je? Nejobratnější a nejdražší kurva ve městě. Takže soutěžily o to, která z nich uspokojí nejvíc mužů za jeden celý den a noc. A uspokojením nemyslím jen nějaké rychlé šukání někde u zdi. Ne, tohle muselo být podle nejvyšších standardů profese a před zraky davů lidí. Musely používat nejrůznější způsoby, jak ty chlapy fyzicky – a doslova – vyšťavit. *Tím* myslely to uspokojení. Po celém Římě se o tom povídalo celé měsíce. Slyšel o tom každý, jenže když s tím Pallas a Narcissus – ale kupodivu ne Callistus – přišli každý zvlášť za Claudiem, jen nad tím máchl rukou, že jde o lascivní představy žárlivců, a připomněl jim, že je

to matka jeho dvou dětí, a proto že je nemožné, aby se chovala tak hrubě nevhodným způsobem.“

„V Claudiově případě je to spíš proto, že má tak přehnané mínění o svých vlastních schopnostech, že není schopný uvěřit, že by někdo mohl dát před ním přednost někomu jinému, i když je to slintavý blázen.“

Magnus nad tím chvíli uvažoval. „Nejspíš se domnívá, že uslintané páření je vrcholem dokonalosti.“

„Ano, a Messalina je podle mě natolik inteligentní, že ho o tenhle názor nepřipravuje. Kdo vyhrál, mimochodem?“

„Cože? Jo, Messalina, o jednoho. Udělala jich dvacet pět za dvacet čtyři hodiny, všichni byli dočista vyčerpaní.“

„No, doufám, že se tím zabaví a nemyslí na Flaviu a děti.“

Vespasián žil v trvalém strachu o svoji ženu a dvě děti, Tita a Domitillu, od chvíle, kdy ho Claudius požádal, aby žili v paláci, údajně proto, aby Titus mohl být vzděláván spolu s jeho vlastním synem Britannikem. Jenže Vespasián věděl, že to není pravý důvod – ten byl mnohem hroživější. Císaře do téhle nabídky vmanipuloval Messalinin bratr Corvinus. Poté, co si Corvina zneprátelel téměř o deset let dřív, než se jeho sestra stala císařovnou, pomáhali Vespasián a Sabinus Narcissovi, Claudiovu nejvlivnějšímu propuštěnci, odhalit Corvinův pokus přisvojit si invazi do Británie ve svůj vlastní prospěch a ve prospěch své sestry. Claudius nevěřil, že proti němu Corvinus strojí úklady, a osvobodil ho, čímž Vespasiána vystavil jeho pokračující nenávisti. Jako odvetu a aby ukázal, jakou moc má nad Vespasiánem, přesvědčil Corvinus Claudia, aby pozval Vespasiánovu rodinu do paláce. A teď kdykoli by se jim zlíbilo, mohli by se Corvinus a Messalina Flavie a dětí zbavit. Claudius tu nabídku Vespasiánovi učinil velmi ochotně, protože se domníval, že prokazuje čest jednomu ze svých vítězných legátů. Nenapadlo ho, že tím Vespasiána dává na milost a nemilost ambicióznímu a bezskrupulóznímu Corvinovi a jeho zkažené sestře šílené mocí.

„Mám pro tebe dopisy, taky jeden od Flavie,“ poznamenal Magnus.

Vespasián se ušklíbl. „Ta dnes píše, jenom když potřebuje víc peněz.“

„Vždyť víš, varoval jsem tě, co tě čeká, když si vezmeš ženu s náročným vkusem. Ale musíš přece na invazi vydělávat. Jen dnes jsi získal spoustu zajatců.“

„Ano, jenže obchodníci s otroky pořád snižují cenu, kterou za ně platí. Prý zaplavujeme trh.“ Vespasián zvedl pochybovačně obočí.

„Zatímco ty si myslíš, že lžou a jenom si sami berou vyšší procenta?“

„A ty by sis to nemyslel?“

„Samozřejmě že ano.“

„A nejspíš platí podíl Plautiovi, aby jim moc nehleděl pod prsty.“

„Prostě uvažují prakticky. A pokud on je zase praktický, tak tenhle úplatek přijímá. Co s tím chceš podniknout?“

„Zatím nevím. Je těžké na ně tlačit, když se drží daleko za liniemi, pěkně v bezpečí, obklopení svými tělesnými strážci.“

„Tak je odtamtud vytáhni. Neposílej zajatce za nimi, ale donuť je, ať přijedou za tebou a posoudí je tady.“

„Napadlo mě to, jenže oni prostě nabídnou méně za otroka, protože budou tvrdit, do jisté míry oprávněně, že mají vyšší režii, protože musejí své zboží přepravovat dál.“

Magnus se poškrábal po drsném šedém strništi na bradě a nasál vzduch mezi zuby. „Chápu. Vypadá to, že jsi v koncích.“

„Ale ne, já je nějak dostanu. Nedělej si starosti.“

Magnův zjizvený a potlučený obličej se ve slabém světle lampy stáhl do úšklebku. „Vím, že to dokážeš. Vím, jak tě bolí, když tě někdo obírá o peníze. Asi stejně, jako když je máš utrácet. Musel jsi strašně trpět, když sis koupil Horma.“

„Moc směšné, opravdu.“

„Taky bych řekl. Ale zpátky k novinkám. Caenis mi říkala, ať ti vyřídím, že má velmi pohodlné pokoje v paláci vedle Flavie a že s Pallasem Flaviu hlídají. Říká, že ji a děti každý den navštěvuje.“

„To jsem moc rád. Ale chápeš tu bizarní situaci...?“

Vespasián stále nedokázal pochopit, jak se Caenis, která byla už skoro dvacet let jeho milenkou, a Flavia, jeho žena, dokázaly za ty čtyři roky, co je pryč z Říma, sprátelit. Caenis byla otrokyní jeho patronky Antonie. Ve své závěti jí její paní dala svobodu. Jenže protože bylo protiprávní, aby si senátoři brali za ženy propuštěnkyně, byl Vespasián donucen hledat matku svých dětí jinde. Flavia se za něj provdala s vědomím, že jeho milanka nijak neohrozí její postavení manželky. Obě ženy se začaly sbližovat

během událostí po Caligulově zavraždění, když Narcissovi agenti při pátrání po Sabinovi prohledali oba jejich domy. Spojilo je pouto vzájemného vzteku na Vespasiána, když bez vysvětlení přivedl raněného bratra domů. Byla to Caenis, kdo se dovtipil, co se stalo. Že se Sabinus tajně podílel na Caligulově vraždě, aby se pomstil za to, jak Caligula brutálně znásilnil jeho manželku Clementinu. Oběma ženám došlo, že je zcela nezbytné, aby se tahle informace nikdy nedostala na veřejnost. Z tajemství, které měly, vznikla vzájemná úcta, jež nyní, jak se zdálo, přerostla v přátelství.

„...děsím se pomyslení, o čem si asi povídají.“

„Jo, vím, nestojí to za hloubání. Hlavní ale je, že ona a Pallas dohlížíjí na Flaviino bezpečí. Flavia nemá pořád ani ponětí, že Messalina a Corvinus jsou pro ni a pro děti hrozbou, a Pallas se domnívá, že to tak má zůstat i nadále.“

Vespasián se tvářil rozpačitě. „Nejspíš má pravdu.“

„Samozřejmě, pane. Vyzná se jako nikdo jiný v tom, jak to u Claudiova dvora chodí. Je přesvědčený, že kdyby Flavia měla žít ve strachu, mohla by taky provést nějakou hloupost a urazit někoho důležitého. Vlastně někdy večer s Messalinou, protože se Titus a Britannicus opravdu spřátelili.“

„Ano, Flavia to zmínila v posledním dopise – byla toho plná. Já jsem se jí snažil vysvětlit, že není zase tak dobré, aby byl náš syn moc velký kamarád s někým, kdo by se mohl stát císařem, i když je mu teprve šest. Spousta budoucích císařů nikdy nesplní slib a jejich přátelé to mohou odnést s nimi.“

„No, nic s tím v tuhle chvíli stejně nenaděláš. S tímhle si můžeš dělat hlavu, až se vrátíš do Říma.“

„To by mohlo být tímhle tempem až za dva roky.“

„Dva další roky, abys zbohatl.“ Magnus dopil pohár a pak sáhl do vaku. Vylovil pět svitků a položil je na stůl. „Jdu si najít volný stan. A tobě nechám tohle. Máš tady jeden od Flavie, Caenidy, tvého strýčka, tvé matky a od Pallase.“

„Pallas! Co ten chce?“

„Jak to mám vědět? Ten dopis je pro tebe.“

Vespasián ležel na svém polním lůžku a v třepotavé záři jediné olejové lampy na nízkém stolku pročítal poslední z dopisů. V prvních čtyřech

našel to, co čekal: láskyplná a konejšivá slova od Caenidy, zprávy o slavnostních večerích a žádost o další peníze od Flavie, stížnosti na Flaviin přístup k rodičovství od matky Vespasie a rady od strýčka ohledně toho, kterým politickým frakcím má Vespasián předstírat podporu veřejně a které naopak skutečně podporovat skrytě, až se vrátí do Říma. Až pátý dopis, který si teď znovu pročítal, ho překvapil.

Nejprve mu přišlo zvláštní, že se Pallas rozhodl poslat dopis po Magnovi a nevyužil oficiální kurýry, kteří se každý den vydávali z Říma na dlouhou cestu do nové provincie. Jenže když viděl obsah dopisu, došlo mu, že Claudiův mocný propuštěnec měl strach, aby se jeho psaní někdo nezmocnil. Jako veterán císařské politiky osnoval Pallas neustále nejružnější úskoky. Když Vespasián dočetl dopis podruhé, jen zavrtěl hlavou a kousal se zamyšleně do dolního rtu. Obličej se mu stáhl úzkostí. Dokonce ani zde, na výspě říše nebyl mimo dosah plánů a intrik vládců v Římě.

Vstupem do Vespasiánovy ložnice vklouzl Hormus a v rukou držel čerstvě naleštěný prsní štít, přilbu a chrániče. Pověsil je na stojan pro zbroj. „Potřebuješ ještě něco, pane?“

Vespasián znovu pohlédl na dopis. „Ano, Horme. Zajdi za Paetem, ať se u mě hlásí hodinu před svítáním. Předtím mě přijď vzbudit.“

Otrok se uklonil a vydal se po své práci. Vespasián svinul list od Pallase, uložil ho k ostatním na stolku a pak sfoukl lampu. Ve tmě stanu zavřel oči za zvuků téměř deseti tisíc mužů, kteří se ukládali na noc, a vůně kouře stoupajícího z doutnajícího knotu.

Lampa hořela, když Vespasián otevřel oči. Zachvěl se navzdory tomu, že byl zachumlaný ve vlněných pokrývkách. S pocitem větší únavy, než když šel spát, se posadil. Stanová chlopeň do jeho ložnice se pohupovala, jako by právě někdo prošel. „Horme!“ Počkal několik okamžiků a zív. Nikdo se neozval. „Horme?“ Vylezl z pokrývek, posadil se na postel a protáhl se.

„Ano, pane,“ ozval se jeho otrok. Hormus vešel dovnitř a protíral si oči.

„Přines mi chléb a ohřáté víno.“

„Ano, pane.“

„Už přišel Paetus?“

„Nerozumím, pane.“

„Slyšels, ne?“

Otrok zavrtěl hlavou a ve tváři měl zmatek. „Ne, pane, nepřišel. Vrátil jsem se teprve před dvěma hodinami. Svítat začne nejdříve za pět hodin.“

„Tak proč jsi mě probudil?“

„Jak to myslíš, pane?“

„Chlopeň se houpala, když jsem se vzbudil – musels právě projít.“

Horma se zmocňoval stále větší zmatek. „Spal jsem v pokrývkách na druhé straně vstupu.“

„Tak kdo sem vešel?“

„Nikdo. Musel by mě překročit. Probudilo by mě to.“

„Víš to jistě?“

„Ano, pane, nikdo sem nevešel.“

„Tak kdo zapálil tu lampu?“

Hormus pohlédl vytřeštěným zrakem na prskající plamen a jen mlčky zavrtěl hlavou.

Vespasiána znovu zamrazilo. Chlupy na krku a na pažích se mu zježily.

„Ten knot prostě znovu chytil,“ usoudil Magnus o čtyři hodiny později a upíral pohled na lampu.

Vespasián zavrtěl hlavou. Ve tváři měl opět úzkost. „To není možné. Byl úplně zhasnutý. Vzpomínám si, jak jsem cítil kouř.“

„Tak třeba Hormus lže. Možná ji přece jen rozsvítil a pak předstíral, že ne, aby ti nahnal strach.“

„Proč by to dělal?“

Magnus zvedl ramena a rozhodil paže. „Co já vím? Třeba tě prostě nemá rád. Nebo ho sem nasadil nepřítel, aby odváděl tvoji pozornost od tažení.“

„Nemluv nesmysly. To by neměl zapotřebí. Mohl by mě kdykoli v noci zabít v posteli.“

„Jak dlouho ho máš?“

„Koupil jsem ho nedlouho po tvém odjezdu do Říma. Takže od loňského května. Mám ho skoro rok. Je mírný, pečlivý, nevtrlivý a věřím, že taky poctivý, protože se nikdy nic neztratilo.“

„Co je zač?“

„Je to otrok.“

„Ano, to vím. Myslím, čím byl předtím.“

„Narodil se jako otrok, proto jsem si ho vybral. Nikdy nepoznal nic jiného, takže jsem ho nepotřeboval zkrátit. Myslím, že říkal, že jeho matka pocházela odněkud z Arménie. Neví, kdo byl jeho otec, ale podle mě to byl majitel jeho matky. Nikdy mu to neprozradila a zemřela, když mu bylo deset. To je všechno, co o něm vím.“

„A víš jistě, že ti nelže?“

„Ano. Takže když to nebyl on, tak kdo?“

„No, to netuším, pane. Opravdu na tom záleží?“

„Ano. A hodně.“

„Proč?“

„Protože dnes v noci někdo prošel kolem stráží u vstupu, kolem Horma, který spal u mých dveří, do mého pokoje a pak z nějakého zvláštního důvodu rozsvítil moji olejovou lampu a zase zmizel.“

„Nebo to udělalo *něco*.“

„Už zase plácáš nesmysly.“

„Vážně? Víš dobře, co je tenhle ostrov zač. Slyšels všechny ty historky. Divní duchové, přízraky, staří bohové, kteří jsou tady celá staletí, ještě z dob před příchodem Britů. Věci, které nechápeme. Prastaré.“

„Připouštím, že je to tady zvláštní. Sabinus mi o tom vyprávěl, když jsme se letos v zimě viděli na poradě u Plautia. Povídal mi o legionáři, kterého našli mrtvého, bez viditelného poranění, a přitom v sobě neměl kapku krve. Dalšího stáhli zaživa z kůže, ale pořád měl na sobě uniformu. Než umřel, blábolil prý něco o přízracích, které mu vysály kůži z rukou a nohou. Před Sabinem jsem se tvářil, že mu to nevěřím, že jsou to podle mě jenom přehnané legionářské historky, které mají vystrašit nové rekruty.“

„Ale věřils mu, že?“

„Nevím. Nejspíš na nich bude přece jen něco pravdy.“

„Tenhle ostrov je začarovaný, o tom není pochyb. Nikdy nejsem rád o samotě, zvláště mimo tábor a v noci. Vždycky mám pocit, že mě něco pozoruje, a přitom na sobě necítím lidský pohled, jestli mi rozumíš?“

Vespasián rozuměl, ale odmítal si to připustit.

„Vzpomínáš si na tu moc germánských bohů, kterou jsme cítili v lesích

Germanie Magny? Měli jsme pocit, že naši bohové jsou ve srovnání s nimi slabí, protože jsme byli tak daleko od domova. Tady jsme ještě dál, a navíc za mořem. Jakou šanci mají naše božstva při naší ochraně tady, v zemi plné zvláštních bohů a démonů a druidů, kteří čerpají podle všeho z jejich moci? Když jsem tady byl naposledy, nepřestával jsem si držet palec a plivat kolem sebe, abych zahnal zlé síly, a nepochybuju, že tentokrát to bude stejné.“

„To jistě. Jenže ať už vládnou v téhle krajině jakékoli síly a ať už je druidi spoutali nebo ne, a bez ohledu na oběti, které přinášejí svým bohům, aby si zajistili bezpečí, jednou věcí *jsem* si jistý: žádný bůh, démon, duch, přízrak nebo cokoli jiného nebude přece marnit čas tím, že přijde do mé ložnice a rozsvítí jednu malou olejovou lampu.“

Magnus se svezl na postel a povzdechl si. „Tak je to, jak jsem říkal: buď se rozsvítla sama, protože jsi ji pořádně nezhasl, nebo ti Hormus lže.“

„Pane,“ objevil se ve vstupu Hormus, „přišel Paetus.“

„Okamžitě zpátky do Říma?“ Paetus se tvářil nechápavě, když stál hodinu před svítáním u Vespasiánova stolu. „Nic víc si nepřejí, ale nedorazila za mě ještě náhrada.“

„Jako hlavní dekurio je Ansigar více než schopný se postarat o alu, než tvůj nástupce dorazí.“

„Nejspíš ano. Ale proč teď, proč tak náhle?“

„Politika, prefekte,“ odpověděl Vespasián a jako vždy si uvědomoval rozdíl mezi mladíkovým patricijským přízvukem a svým venkovským sabinským akcentem. Vždycky se ho snažil zmírnit, když hovořil s Paetovým otcem, svým dávno mrtvým přítelem, jenže teď už necítil potřebu svůj původ zastírat.

„Ale já můžu zaujmout své místo v senátu stejně nejdříve příští rok. Zatím se politikou nezabývám.“

Vespasián převracel Pallasův dopis v rukou. „Každý Říman tvé vrstvy se dříve nebo později začne zabývat politikou, Paete, a bohužel tvůj čas nastal právě teď, ať už se ti to líbí, nebo ne. Posad' se a já ti to vysvětlím.“

Paetus usedl naproti Vespasiánovi.

Vespasián rozvinul dopis od Pallase a znovu ho přelétl zrakem, než po-